

Færøernes hvidvaskeregulering

Cand.merc.aud

Kandidatspeciale

Institut for økonomi og ledelse

Forfatter: Rannvá Tindskarð

Studienummer: 2015-7012

Vejleder: Erik Werlauff

Anslag: 144.911

Antal sider: 92 sider

Juni 2020

Indhold

Abstract	3
Preface	4
Indledning	6
Kapitel 1 - Problemfelt, afgrænsning, metode og retskilder	9
1.1. Problemfelt	9
1.1.1. Danske Bank-sagen	9
1.1.2. En undren	11
1.2. Afgrænsning	13
1.2.1 Geografisk afgrænsning	13
1.2.2 Lovmæssig afgrænsning	13
1.3. Metode	14
1.3.1. Den juridiske metode	14
1.3.2. Kritisk realisme	14
1.3.3. Kildekritik	15
1.4. Begrebsafklaring	17
1.4.1. Lautingets struktur	17
1.4.2. FAFT	17
1.4.2. LOPI	18
1.4.2. Hvidvask	18
1.4.3. Interne kontroller	20
1.4.3. Politisk eksponerede personer, disses nærtstående og nære samarbejdspartnere	20
1.5. Retskilder	21
1.5.2. Anordningsbekendtgørelse nr. 813 af 12. august 2019	21
1.5.3. Anordningens forebyggende foranstaltninger mod hvidvask	23
1.5.4. Relevante forskelle	31
1.5.5. Pengeinstitutternes efterspørgsler i forhold til hvidvaskloven	31
Kapitel 2 – Forekomsten af økonomisk kriminalitet og særfærøske forhold der skal iagttages	32
2.1. Forekomsten af økonomisk kriminalitet	32
2.2. Særfærøske forhold	35
2.2.1. Informationer til pengeinstitutterne	35
2.2.2. Selvkontrol	36
2.2.3. Inhabilitet	37
2.2.4. Tavshedspligt	38
2.4. Delkonklusion	39

Kapitel 3 – Suðuroyar Sparikassi’s hvidvaskforanstaltninger og pengeinstitutternes dilemmaer i forhold til PEP’ere	41
3.1. Suðuroyar Sparikassi’s forebyggende foranstaltninger	41
3.1.1. Risikovurdering og risikostyring	41
3.1.2. Suðuroyar Sparikassi’s kundekendskabsprocedurer.....	45
3.1.3. Risikovurdering og klassificering af kunderne.....	51
3.2. Pengeinstitutternes problematikker i forhold til politisk eksponerede personer.....	52
3.2.1. Politikernes dilemma	52
3.2.1. Pengeinstitutternes dilemma.....	53
3.3. Delkonklusion.....	54
Kapitel 4 – Sammenfatning	57
4.1. Diskussion	57
4.2. Konklusion	60
4.3. Perspektivering	63
Litteratur	65
Anvendte retskilder	72
Anvendte bilag.....	73
Bilag 1 – Bestemmelser der ikke gælder på Færøerne	73
Bilag 2 – Beregninger og data for indberetninger	75
Bilag 3 – Administrerende direktør	76
Bilag 4 – Hvidvaskchef	76
Bilag 5 – Hvidvaskansvarlig Bank Nordik.....	82

Abstract

Ever since the terror attack on The World Trade Center in 2001, the media has had increased focus on financing of terrorism and money laundering. Following the attacks, the European Commission and its member states have implemented directives, guidelines and e.g. policies in an attempt to prevent similar events. Consequently, these actions have resulted in an increased number of internal compliance procedures in the banking sector, and thereby these financial institutions' workload has grown exponentially with the enactment of the European Commissions' Anti Money Laundering directives (henceforth referred to as AML-directives).

The focus of this master thesis is set on the Faroe Islands which is governed by a member state, but has, through the right to self-government, refused to be included in the European Union (henceforth referred to as EU). This thesis therefore explores why and how these initiatives have been implemented in the banking sector, since the initiatives mentioned should only be valid within the EU. Regardless of the right to self-government, the Danish Anti-Money Laundering Act has been implemented and therefore the AML-directives are indirectly valid in the Faroe Islands, however, there are some significant differences between Danish and Faroese legislation when interprovincial law is taken into consideration. Consequently, some provisions have been amended or excluded in the Faroese Anti-Money Laundering Act.

The analyses of this thesis are based on a practical and theoretical framework of the methods: 'basic legal reasoning', and 'critical realism', respectively. The first analysis will analytically cover the legal status in proportion to money laundering, such as; information that must be given to the financial institutions, self-control, disqualification and duty of confidentiality. The second analysis outlines a pragmatic dimension of the implementation of the Faroese Anti-Money Laundering Act. Therefore, the precautionary measurements and their implementation in the banking sector have been explored in collaboration with financial institutions in the Faroe Islands. The final part of the analysis explores how the banking sector handles political exposed persons (henceforth referred to as PEP), since almost every Faroese inhabitant can be considered as being a family member of a PEP or be expected to be engaging in close cooperation with a PEP.

The discussion section will clarify where the banking sector is compliant with the enactment and point out areas in which there is need for improvement, from a Faroese perspective. Afterwards, the findings in the discussion section will lead to the thesis's conclusion, where the research question will be answered.

Preface

Kandidatafhandlingen 'Færøernes hvidvaskregulering' er udarbejdet af Rannvá Tindskarð, som led i den afsluttende kandidateksamen, på cand.merc.aud.-studiet på det Samfundsvidenskabelige Fakultet, ved Aalborg Universitet. Afhandlingen er udarbejdet i perioden 1. februar til 31. maj, i samarbejde med professor Erik Werlauff fra Institut for Økonomi og Ledelse, og aktører fra Suðuroyar Sparikassa og Bank Nordik.

I denne afhandling er der udarbejdet en juridisk problemstilling, hvor relevante retskilder og analyser er blevet anvendt, for at belyse det valgte retsområde. Afhandlingen er tværfagligt udarbejdet, fordi afhandlingen er eksekveret via tillærte kundskaber fra studierne; erhvervsøkonomi og revision. Tværfagligheden kommer til udtryk ved der er anvendt generel samfundsvidenskabelig videnskabsteori, metoder til eksekvering af interviews og statistik. Revisions kundskaberne kommer til udtryk ved anvendelse af den juridiske metode, indsamling og fortolkning af retskilder. Dermed er der anvendt primær og sekundær empiri. Den primære empiri består af interviews med relevante aktører fra Suðuroyar Sparikassi og Bank Nordik, samt af råmateriale som disse har stillet til rådighed for den studerende. Den sekundære empiri stammer fra lovforarbejder, høringssvar, lovtekster, kildesøgning, mv., der er udvalgt med henblik på besvarelse af problemstillingen, som fremgår nederst af dette afsnit.

De mest hyppigt anvendte retskilders forkortelser stammer fra Karnovs lovforkortelser, og er som følger:

Hvidvaskloven	HVID
Hvidvaskanordningsbkg.	HVIDA
Straffeloven	STRFL
Lov om finansiel virksomhed	FIL

Læseren gøres opmærksom på at færøske navne, såsom Suðuroyar Sparikassi, mv., er anført grammatisk korrekt i henhold til færøsk grammatik, og derfor kan der forekomme steder hvor endelserne på navnene vil variere. Dette er et bevidst valg, der beror på at det færøske sprogs karaktertræk ønskes bevaret.

Kildehenvisningerne i projektet er udarbejdet efter Oxford-metoden, der blandt andet er kendetegnet ved at have henvisningerne nede i fodnoter. Derfor kommer henvisningerne til at se ud som følgende: Forfatterens efternavn, fornavn, årstal, sidetal. Når der henvises til den sidst benyttede kilde, anføres denne som følgende: Ibid. Den fulde henvisning findes i litteraturlisten, der er opført i alfabetisk orden og er anført som følgende: Forfatterens efternavn, fornavn, årstal, titel, forlagets hjemsted, forlag. Hvis der er tale om en internetkilde, vil linket ligeledes fremgå af litteraturlisten. Metoden er valgt på baggrund af læsevenlighed, da det er vurderet at Oxford-metoden er mindre forstyrrende end Harvard-metoden [integreret parentes i teksten med forfatter og årstal].

På baggrund af ovenstående nævnte kilder, udarbejdes denne kandidatafhandling primært ud fra den kvalitative metode. Dette er begrundet i, at der ønskes at anvende materiale, såsom interviews, som undersøgeren skal fortolke og analysere på. Dog er det altid undtagelsen der bekræfter reglen, og derfor er der i afhandlingens første analyse blevet anvendt kvantitativ metode, fordi der heri er udarbejdet en statistisk analyse over forekomsten af hvidvask i færøsk regi. Dette er dog det eneste sted hvor kvantitativ metode forekommer, og derfor anses afhandlingen – metodisk – for at være en kvalitativ undersøgelse.

Alle valg vedrørende materiale, metode, osv. vil blive anvendt for at besvare afhandlingens problemformulering, og denne lyder som følger:

Hvordan sikres det i praksis at hvidvaskloven passer på de færøske forhold, og hvilke problematikker har de færøske banker ift. politisk eksponerede personer?

Indledning

Ingen ved hvor længe hvidvaskbegrebet har eksisteret, men det formodes at have eksisteret ligeså længe som pengebegrebet.¹ Dog har hvidvaskbegrebet aldrig været mere aktuelt end nu. I de seneste år har der været særdeles meget politisk bevågenhed og mediefokus på finansiering af terrorisme og hvidvask, dels fordi Europa har været udsat for en række terrorangreb. Dette har også været mærket Danmark, og endda i nærområdet, hvor en person fra Aalborg er blevet vurderet at have så stærke forbindelser med terrorbevægelser, at vedkommende er stillet for grundlovsforhør.²

Tendensen er også steget i forhold til hvidvask, særligt efter Panama Papers og Paradise Papers, da kilderne påviste at 'mistænksomme transaktioner' [transaktioner der er skaber mistanke om hvidvask eller anden økonomisk kriminalitet], strammende fra økonomisk kriminalitet, har strømmet gennem det internationale finansielle system, uden at blive opdaget. Lækagerne påviste, at store summer er strømmet gennem bankerne; Danske Bank, Nordea, Deutsche Bank, mv.³ Mens denne afhandling er skrevet, er nye sager kommet for dagens lys, såsom hvidvaskskandalen relaterede til storbanken Swedbank.⁴

Den første hvidvasklov har sin oprindelse fra to vinkler; 1) Wienerkonventionen fra 1988 og Strasbourgkonventionen fra 1990, hvori konventionerne kriminaliserede narkotikahæleri [udbytte opnået via salg af narkotika] og hvidvask, og 2) fra regulering af finanssektoren blandet andet via EU-direktiver, FN-konventionen, anbefalinger fra Financial Action Task Force (herefter FAFT), mv. hvor reguleringen har ramt hvidvaskprocesserne. Bevæggrunden for reguleringerne er, at det er og var alment kendt, at hvidvask foregår og foregik i et internationalt regi.⁵

Den første danske hvidvasklov blev vedtaget i 1993, på baggrund af EU-direktiv 91/203/EØF, hvor de finansielle virksomheder blandet andet blev pålagt en indberetningspligt, hvis de mistænkte at deres kunders penge stammede fra strafbare lovovertrædelser. Formålet med loven var og er at sikre, at den finansielle sektor ikke bliver misbrugt til hvidvask. Efter terrorangrebet i USA i 2001, kom der for alvor fokus på hvidvask og finansiering af terrorisme, og derfor blev hvidvaskloven

---

¹ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 78.

² Sønderup Søren & Bek, Steffen (2020).

³ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 27.

⁴ Breinstrup, Thomas (2020).

⁵ Ibid, s. 81.

udvidet med terrorbestemmelserne i 2002.⁶ Efterfølgende har loven været revideret utallige gange, grundet reguleringer fra EU-retten og nationalretten, hvilket har vist sig at være nødvendigt, når hvidvaskskandaler - såsom Danske Bank-sagen - kommer for dagens lys. Se afsnit '1.1.1. Danske Bank-sagen'.

Siden 2002 er hvidvaskloven blevet ændret adskillige gange, hvilket er illustreret i figur 1. Det fremgår af figuren at mange af ændringerne bygger på EU's Anti Money Laundering-direktiver (herefter kaldet AML-direktiver), hvori der forsøges at forebygge for de kendte handlemønstre hos de kriminelle der hvidvasker.

I 2017 foretog lovgivningsmagten et paradigmeskifte, fordi lovene før 2017 var regelbaserede, mens lovene efterfølgende har været risikobaserede. Dette betyder blandt andet at de finansielle virksomheder skal vurdere deres egen risici for at blive misbrugt af deres kunder, og derfor er disse finansielle virksomheder pålagt at undersøge kundernes aktiviteter samt disses tilhørsforhold.⁷

I takt med den eksponentielle teknologiske udvikling, skabes der

muligheder, som kan anvendes til at begå økonomisk kriminalitet. Derfor kan lovgivningsmagten ikke bremse hvidvask, en gang for alle, men lovgivningsmagten kan vurdere og har vurderet at nogle

Figur 1 - Ændringer i hvidvaskregulering fra perioden 1991-2019.

⁶ Ibid, s. 81-83.

⁷ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 81-82.

sektorer har en højere iboende risiko for at blive misbrugt i hvidvaskprocesserne, og derfor er disse sektorer og aktører nævnt under lovens anvendelsesområde – heri nævnes blandt andet revisorer, realkreditinstitutter, pengeinstitutter, mv.⁸ Historien har vist, at det i særdeleshed er den finansielle sektor, som er omdrejningspunktet, når det kommer til hvidvask, og derfor indeholder loven forebyggende foranstaltninger, der skal besværliggøre og, ideelt, umuliggøre hvidvaskprocessen. Andre sektorer som også er blevet påvirket af hvidvaskreguleringen, er aktører såsom; bilforhandlere, kunstforhandlere, ejendomshandlere, værdipapirforhandlere, mv.⁹

På trods af de forebyggende tiltag, har det været muligt for de kriminelle at transportere kontanter over landegrænser, for at minimere opdagelsesrisikoen og misbruge pengeinstitutter der er lokaliserede i lande, der har en haltende eller manglende hvidvaskregulering. Dette har været grundlaget for at 500 EURO sedlen, også kaldt Bin Laden-sedlen, blev forbudt som betalingsmiddel i Danmark og produktionen af sedlen stoppede i Eurozone landene [fælles betegnelse for de lande som anvender euroen].¹⁰ Det nævnte viser, at lovgivningsmagten hele tiden er nogle skridt bag de kriminelle, og derfor er det en umulig opgave at stoppe hvidvask.

Idet det danske kongerige inkluderer flere lande, herunder Grønland og Færøerne, vil det være yderst relevant at undersøge, hvordan retstilstanden i forhold til hvidvask er i de nævnte lande. Disse lande har hjemmestyre, Grønland fra 1979 og Færøerne 1949, hvilket vil sige, at mange retsområder er tilfaldet landene og de hermed har mulighed for at lovgive på de overtagne retsområder.¹¹ Dette efterlader en række spørgsmål, som danner grundlag for denne afhandling, og derfor vil denne afhandling forsøge at afdække hvidvaskreguleringen i færøsk regi.

---

⁸ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 80-81.

⁹ Ibid, s. 80-82.

¹⁰ Ibid, s. 80-81.

¹¹ Folketinget (2019).

Kapitel 1 - Problemfelt, afgrænsning, metode og retskilder

1.1. Problemfelt

I dette afsnit redegøres der for interessefeltet, der ligger til grund for udarbejdelsen af denne kandidatafhandling. Afsnittet indeholder en redegørelse af Danske Bank-sagen, som et praktisk eksempel på, hvor galt det kan gå. Slutligt vil afsnittet munde ud i en undring, der ligger til grund for afhandlingens problemformulering, der fremgår af 'Preface'.

1.1.1. Danske Bank-sagen

Danske Bank blev anerkendt som en banebryder, blandet andet med deres opfindelse af 'MobilePay', som Sprognævnet i 2014 kårede som årets ord.¹² I dag er en af de første associationer, når banken nævnes – hvidvask. Sagen har floreret i de globale medier i mange år, hvor sagen blandet andet bliver omtalt som den største hvidvaskningsskandale i nyere tid.

Sagens faktum

I 2007 offentliggjorde Danske Bank deres køb af Sampo Bank og dennes filialer, der blandet andet var lokaliseret i Estland. Den estiske filial var inddelt i afdelinger, som alle andre banker, men det som var bemærkelsesværdigt, var at afdelingen for international banking stod for 44 % af det totale indlån og indlånene kom fra non-resident-kunder [kunder som ikke er verificerede face-to-face eller ikke er bosat i filiallandet]. Ved overtagelsen af den estiske filial i 2015, var der i alt cirka 15.000 kunder i porteføljen, og disse havde foretaget cirka 9,5 millioner indgående og udgående betalinger i perioden, både internt og eksternt, for et samlet beløb på 1.500 milliarder kroner.¹³¹⁴

Tidslinje	
2007	Danske Bank bliver advaret af den russiske centralbank og det estiske finanstillsyn om at filialen i Estland bruges bl.a. til hvidvask.
2008	Danske Banks ledelse beslutter at de baltiske bankaktiviteter ikke skal under koncernens it-plattform.
2009	Kritisk rapport fra det estiske Finanstillsyn.
2012/13	Det danske finanstillsyn rejser spørgsmål om non-resident-porteføljen i den estiske filial.
2013	Korrespondentbank ophører samarbejdet med den estiske filial med henvisning til hvidvaskforebyggelse. Danske Bank påbegynder en intern undersøgelse.
2014	Koncernledelsen indser at hvidvaskforebyggende-procedurer har været mangelfulde og utilstrækkelige, efter modtagelse af en intern undersøgelse af intern-revision. Undersøgelsen viste også at der var 42 ansatte der havde skjult kunderne for myndighederne.
2015	Deutsche Bank stopper samarbejde med Danske Bank, grundet mistænksomme kunder.
2015	Afvikling af de tvivlsomme kunder og afvikling af filialen i Estland.

¹² Bendtsen, Simon., Jung, Eva., m.fl. (2019), s. 7.

¹³ Bruun & Hjele (2018), s. 7.

¹⁴ Folketinget (2018).

Efter Howard Wilkinson whistleblowede om hvidvask til koncernledelsen i København i 2013 og efter den interne revisionsundersøgelse i første kvartal i 2014, blev koncernledelsen opmærksom på: 1) kundekendskabsprocedurerne [også kendt som kend din kunde-princippet] var ikke overholdt og midlernes oprindelse kunne ikke fastslås [ofte omtalt som; source of funds], 2) at screening af betalingerne var foretaget manuelt og havde været utilstrækkelige og 3) at de mistænkelige kunder og transaktioner var ikke håndteret korrekt.¹⁵ Nogle af grundene til at dette var muligt, var at koncernledelsen ikke havde reageret på advarsler fra blandt andet det estiske finanstillsyn, og omfanget var muligt på grund af de 42 ansatte der var internt medvirkede. Se tidslinje;¹⁶

Eftervirkninger og konsekvenser

Sagen er endnu ikke afsluttet, men efter offentliggørelsen af skandalen i 2017 er, både nationale og internationale, myndigheder strømmet til Danske Bank for at foretage undersøgelser, og mange af disse har konkluderet at banken og dennes ledelse har handlet ansvarspådragende.

På nuværende tidspunkt har Statsadvokaten for særlig økonomisk og international kriminalitet (herefter SØIK) sigtet banken for overtrædelse af hvidvaskloven (herefter HVID) i fire henseender.¹⁷ Internationale myndigheder er ligeledes indover, hvor der blandt andet foretages en undersøgelse af rigtigheden af indtjeningen på de mistænkelige kunder, i relation til koncernens regnskaber fra perioden.¹⁸

De nationale og internationale myndigheder påpeger, at Danske Bank vil blive sanktioneret, men omfanget er stadig ukendt. SØIK pointerer, at hvidvaskningslovens og Europa Unionens (herefter EU) bagvedliggende EU-direktivs udgangspunkt, er sanktioner for manglende overholdelse, og at sanktionerne skal være effektive, afskrækkende og forholdsmæssige.¹⁹ På nuværende tidspunkt, er det derfor kun muligt at gisne om bødernes størrelse og parterne der kommer til at være involverede i sagen. Analytikerne Philip Richards og Elliot Z. Stein har anslået, at bøderne fra SØIK kan løbe op mellem 13,5-16.9 milliarder.²⁰

Ydermere blev aktiekursen og ledelsen i Danske Bank også mærket af hvidvask-skandalen. Aktiekursen faldt med 58 % mellem september 2017 og maj 2019, hvilket blandt andet har resulteret

---

¹⁵ Bruun & Hjele (2018), s. 7.

¹⁶ Bendtsen, Simon., Jung, Eva., m.fl. (2019), s. 99-109.

¹⁷ SØIK (2018a), s. 1-4.

¹⁸ Lund, Michael (2019).

¹⁹ Gosvig, Simon (2018).

²⁰ Ritzau Finans (2019).

i at investorer kan tilslutte sig et gruppesøgsmål mod Danske Bank. Over 70 investorer fordelt på 16 lande, har stævnet banken og ønsker erstatning på i alt 1,5 mia. kr., fordi de mener at banken har forbrudt sig på de børsretlige regler som selskabets oplysninger, da koncernregnskabet resultatopgørelse indeholdt betydelig indtjening fra kriminelle formål.²¹ De ledelsesmæssige påvirkninger kom i form af fyringer af den administrerende direktør, Thomas Borgen, og bestyrelsesformanden, Ole Andersen.²² Fyringerne beroede på deres manglende håndtering af den formodede hvidvask i den estiske filial. Nu bliver de strafferetligt efterforsket af myndigheder fra Danmark og USA, men konklusionen af efterforskningsarbejdet er endnu ikke afklaret.²³

1.1.2. En undren

Interessen for udarbejdelsen af denne kandidatafhandling beror på tre faktorer. For det første sker udarbejdelsen på baggrund i interessen for økonomisk kriminalitet, der er blevet vakt på kandidatuddannelsen i revision. For det andet, er Færøerne valgt på baggrund i den studerendes nationalitet og, for det tredje, på en undren. Den studerende undrer sig over; hvordan er hvidvaskloven implementeret i et land, der hverken er et EU eller EØS-land? Og er loven implementeret? Det burde være selvsagt, at et sådant land kunne være i stand til at vælge og vrage som det lystede, men grundet inkludering i rigsfællesskabet, formodes det at disse lande ligeledes kan være forpligtede.²⁴

Dette leder frem til spørgsmålet; hvordan kan det være at dele af rigsfællesskabet ikke er en del af EU eller EØS, og hvordan er disse landes præmisser vedrørende de nævnte institutioner? Færøerne har haft selvstyre siden 1948, hvilket er grunden til at landet ikke er medlem af EU. Allerede i 1973, hvor Danmark ønskede at blive medlemsland af EU, informerede Lagtinget at Færøerne ville forblive udenfor EU. Dette gør sig også gældende i forhold til EØS, hvori Færøerne heller ikke er medlem.²⁵ Dog har Færøerne indgået aftaler med EU, hvilket har resulteret i følgende tre hovedaftaler;

- 1980: Fiskerirettigheder.
- 1997: Handelsaftale mellem Færøerne og EU, hvori der er fokus på toldafgift.
- 2010: Forskningsamarbejde med EU-medlemslande.

Diskussioner vedrørende EU og EØS fylder overraskende lidt i den færøske dagligdag, sammenlignet med de øvrige nordiske lande. Når medlemskab diskuteres, bliver dette til en stormfuld affære, hvor

---

²¹ Lund, Michael (2019).

²² Lund, Michael & Olsen, Søren M. (2018).

²³ Ritzau (2019).

²⁴ Justitsministeriet (2017).

²⁵ Folketinget (2019).

blandet andet Bárður á Steig, formand for Sambands-partiet, udtaler ”*Det har vi ikke prøvet før. Vi ved heller ikke hvad EU vil kræve til gengæld.*”²⁶ eller Sjúrdur Skaale, folketingsmedlem fra det Socialdemokratiske-parti, siger ”*Jeg synes EU er fantastisk*”²⁷ i 2013, og to år senere ikke vil kendes ved udtalen, hvilket formodningsvist beror på EU’s boykotning af pelagisk fisk fra Færøerne.²⁸

De 18 øer der er placerede midt ude i det nordlige Atlanterhav, med en befolkning på 52.122²⁹³⁰, har vist sig at volde problemer for EU’s uddeling af diverse fiskekvoter.³¹ I 2013 valgte Danmark og de øvrige EU-lande at lukke alle havne for pelagisk fisk fra Færøerne, for at få det færøske Lagting til godtage de tildelte kvoter, men her måtte Danmark og EU bøje sig i støvet. Magni Arge, formand for Folketingets Færøudvalg, mente at dette blot var et af de mest nærliggende eksempel på, at Danmark ikke kan efterkomme ordrer fra EU og samtidig forsvare de færøske interesser, når disse er modstridende.³² Dette leder frem til følgende undren: Regulerer EU og Danmark også de færøske finansielle virksomheder og deres forebyggelsesforanstaltninger mod hvidvask? Hvis ja, hvordan kommer det til udtryk? Denne undren har ledt frem til afhandlingens problemformulering, hvori der forsøges at afdække 1) hvordan det i praksis sikres at loven passer til de færøske forhold og 2) hvilke problematikker er der i forhold til politisk eksponerede personer. Se afhandlingens problemformulering i afsnit ’Preface’ på side 5.

---

²⁶Waag Dam, Rólant (2017), s. 1, l. 36.

²⁷ Ibid s. 1, l. 25

²⁸ Ibid.

²⁹ Malthe-Thagaard, Sune & Nagy, Flora (2019).

³⁰ Nordisk Samarbejde (2020).

³¹ Rigsombudsmanden (2013).

³² Arge, Magni (2018).

1.2. Afgrænsning

I dette afsnit findes afhandlingens afgrænsninger, som er inddelt i en geografisk afgrænsning og en lovmæssig afgrænsning. Argumentationen herfor fremgår ligeledes af nedenstående.

1.2.1 Geografisk afgrænsning

Afhandlingen er afgrænset til Færøerne, fordi en kortlægning af hvidvasklovens indvirkning på hele rigsfællesskabet vil være for omfattende i forhold til det begrænsede sideantal. Dermed er afhandlingen afgrænset fra at skulle belyse lovens indvirkning på Danmark og Grønland. Dog vil afhandlingen i nogle henseender henvise til den danske praksis, men henvisningerne skal fortolkes som generelle observationer. For at belyse Færøernes retstilstand, inddrages EU-direktiver, dansk- og færøsk speciallovgivning, mv., mens en pragmatisk dimension udredes i samarbejde med aktører fra Suðuroyar Sparikassa og Bank Nordik.

Desuden kommer afhandlingen ikke til at belyse hvidvaskforanstaltningerne for landets fire pengeinstitutter, henholdsvis Betri Banki, Bank Nordik, Norðuroyar Sparikassi og Suðuroyar Sparikassi. Afhandlingens kommer primært til at beskæftige sig med Suðuroyar Sparikassi og under afhandlingens kapitel 3, inddrages udsagn fra den hvidvaskansvarlige ved Bank Nordik. Såfremt de to øvrige pengeinstitutter bliver nævnt, skal dette blot anses som generelle observationer i det færøske hvidvaskregi og er hermed ikke et udtryk for deres forebyggende foranstaltninger mod hvidvask.

1.2.2 Lovmæssig afgrænsning

Afhandlingen afgrænses fra hvidvasklovens bestemmelser vedrørende finansiering af terrorisme, fordi afhandlingen er afgrænset til hvidvasklovens bestemmelser vedrørende hvidvask. Baggrunden for denne afgrænsning, beror på at der ønskes at lave en grundig beskrivelse og analyse af hvidvask i færøsk regi. Finansiering af terrorisme bliver dog berørt, men dette er mere i relation til loven og ikke direkte til bestemmelserne herom.

Ydermere afgrænses afhandlingen til hvidvasklovens kapitler 1-4 som indbefatter; anvendelsesområde, definitioner, risikovurdering, risikostyring og kundekendskabsprocedurer. Grunden til dette tilvalg beror på at dette anses som et naturligt tilvalg, fordi; anvendelsesområde indeholder hjemlen der påbyder Suðuroyar Sparikassi's selskabsform at følge loven, definitionerne indeholder fokuset (definitionen på hvidvask) for afhandlingen, risikovurderingen og risikostyringen er styrende for, hvordan sparekassen foretager kundekendskabsprocedurer. Derfor forekommer der en naturlig sammenhæng mellem disse kapitler. Heriblandt kan der forekomme enkelte bestemmelser fra lovens kapitel om tilsyn, men dette vil ikke være hovedfokuset i afhandlingen. På baggrund heraf,

afgrænses afhandlingen fra hvidvasklovens kapitler 5-15, fordi fokus vil ligge på de nævnte kapitler. Begrundelsen for denne afgrænsning er tredelt; 1) En undersøgelse af hele lovens implementering på Færøerne, ville være urealistisk i forhold til den begrænsede tid, 2) Hvis alle lovens kapitler skulle inddrages, ville dette formodentligt munde ud i en overfladisk afhandling og 3) begrænsninger i forhold til sideantal.

1.3. Metode

I nedenstående afsnit vil der blive redegjort for den juridiske metode, den kritiske realisme og de kildekritiske overvejelser. Ligeledes vil argumentationen for metode- og empirivalg fremgå.

1.3.1. Den juridiske metode

Den metode som er valgt til kandidatafhandlingen, er den retspositivistiske metode, da der fokuseres på den skrevne ret, det vil sige hjemmel til indgriben i personers privatsfære. Dette valg er truffet, da der ønskes at finde frem til retstilstanden for den færøske kapitalmarkedsret, med fokus på finansielle virksomheder og hvidvask. Metoden foreskriver at der skal findes jus, som beskriver eller passer på faktum. Et eksempel på dette kan være hvidvask, hvori handlingerne anses som strafbare lovovertrædelser – fordi det er hjemlet i straffelovens (herefter STRFL) §§ 290-290a.³³

Der findes frem til retstilstanden ved at beskrive, analysere og fortolke afgørelser på området, fordi det derved er muligt at se, hvordan de anvendte love fungerer i praksis. Da der ikke findes nogen afgørelser om hvidvask fra Færøerne, anvendes danske afgørelser fra Anklagemyndigheden for at undersøge retsgrundlaget, hvorpå afgørelsen er truffet. Efterfølgende vil lovgrundlaget på Færøerne og Danmark blive sammenlignet, for at konkludere om myndighederne ville være kommet frem til samme resultat. Se evt. afsnit '1.5.2. Anordningsbekendtgørelse nr. 813 af 12 august 2019', underafsnit 'Interproventiel ret'.

1.3.2. Kritisk realisme

Kritisk realisme anser verdenen gennem tre domæner; det empiriske domæne, det faktiske domæne og det virkelige domæne. Metoden kan illustreres som et isbjerg, hvor det synlige af isbjerget er det empiriske domæne. Det faktiske domæne er alt det som ikke kan ses med det blotte øje, og henvender sig til alt det, som er under vandkorpen. Sammen udgør de realiteten af hele isbjerget, og dette er det

---

³³ Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016), s. 224.

virkelige domæne. Videnskabsteoretisk arbejder dette domæne objektivt i det ontologiske niveau og subjektive i det epistemologiske niveau.

I det første domæne kigges der indad mod erfaringer og observationer, der siger noget om genstandsfeltet. I dette domæne stilles spørgsmål, såsom; hvorfor begås hvidvask? Dette er kun toppen af isbjerget og derfor er dette domæne blot indledende. Det næste domæne er det faktiske domæne, der omhandler eksisterende fænomener, og disse eksisterer uanset om man er aktivt deltagende eller ej. Domænet indeholder begivenheder og hændelser, og derfor giver det anledning til at undersøge de bagvedliggende mekanismer ved det empiriske domæne. Heri undersøges blandt andet motiverne for at begå hvidvask.³⁴

Afslutningsvis, sammenholdes det empiriske- og det faktiske domæne, for at afdække det sidste domæne – det virkelige domæne. Ved sammenholdning af eksempelvis lovtekster og fakta, fremkommer de ikke-observerbare mekanismer og strukturer for hvidvask.³⁵ Essensen er derfor at undersøge hvorfor lovgivningsmagten lovgiver, fordi lovgivningsmagten som altovervejende hovedregel, regulerer retsområder når der er indtruffet begivenheder eller der er efterspørgsler herom. Et eksempel herpå kan være terrorangrebet på World Trade Center, hvor lovgivningsmagten året efter indskrev bestemmelserne vedrørende terrorfinansiering i hvidvaskloven. Se mere i afsnittet 'Indledning'.

Begrundelsen for at sammensætte den juridiske metode og kritiske realisme, er at den juridiske metode er en del af det empiriske og faktiske domæne, fordi lovgiver i form af vedtagelse, retning, udbygning mv. i retskilder skaber det empiriske domæne, samtidig har retskilderne deres oprindelser i hændelser og derved berøres det faktiske domæne også. Samarbejdet med Suđuroyar Sparikassa vil være med til at belyse, hvordan lovgivningen fungerer i det faktiske domæne, altså i kampen mod hvidvask. Ved at sammensætte disse to metoder formoder undersøgeren at dette vil give en fin balance mellem det teoretiske og det praktiske i relation til hvidvask, og samtidig formodes denne sammensætning at give en virkelighedsnær afhandling.

1.3.3. Kildekritik

For at besvare problemformuleringen, vil de primære kilder bestå af retskilder og interview materiale. De sekundære kilder stammer fra nyhedsartikler fra nyhedsbureauer, undersøgelser, forskning, mv. Alle kilder vil blive opvejet efter følgende kriterier; troværdighed, objektivitet, præcision og

---

³⁴ Buch-Nielsen, Hubert & Nielsen, Peter (2005), s. 7.

³⁵ Ibid, s. 25

relevans.³⁶ Som nævnt under prefacen, vil afhandlingen primært blive udarbejdet ud fra den kvalitative metode, dog bekræfter reglen undtagelsen, og derfor er der i ét enkelt tilfælde anvendt kvantitativ metode for at genere statistik. Rådata der er anvendt til statistikken findes i bilag 2.

Retskilder og statistik

Forarbejderne for lovene vil blive gennemgået, for at få en bredere forståelse for, hvad lovgiver forsøgte at lovgive om før og efter lovene er trådt i kraft.

Der vil udarbejdes en statistisk analyse over den forholdsmæssige fordeling af indberetninger fra Danmark og Færøerne. Da materialet er fra SØIK og indeholder alle indberetninger, gøres læseren opmærksom på at materialet indeholder indberetninger, hvor mistanken er blevet afkræftet og derfor kan den statistiske analyse indeholde indberetninger, der ellers burde være blevet ekskluderet fra datasættet.

Interview

Alle kilder der er inkluderet i afhandlingen, vil blive behandlet efter de fire nævnte kriterier, og disses proces kommer til udtryk på følgende måde: Under interviewene er den studerende opmærksom på, at de personer som stiller op til interview, er tilnærmelsesvist troværdige, men sund fornuft og lidt skepsis er altid anbefaleligt. Det objektive element er svært for dem der bliver interviewede, da de er inde i organisationen som undersøges, og derfor kan der være visse områder som personerne opfatter forskelligt – de har dermed deres egen individuelle og subjektive forståelse af genstandsfeltet. Under præcision, kigges der på, om de interviewede personer kommer med saglig eller detaljeret argumentation for eksempelvis deres indretning af forebyggende kontroller mod hvidvask. Relevansen fastslås blandet andet ved at undersøge, om de interviewede personer er fagpersoner eller ej.

Spørgsmålene under interviewene er semistrukturerede og derfor bliver spørgsmålene ikke stillet i nogen bestemt rækkefølge. Spørgsmålene skal i stedet anses som en rettesnor for interviewene. Dette vurderes at give en fleksibel dialog, hvor den adspurgte har mulighed for at gå i dybden med visse områder, som vedkommende mener er relevante for afhandlingen og spørgsmålene. Her vil interviewerens komme med uddybende spørgsmål, hvis dette bidrager til den fleksible samtale.

Idet alt interview materialet er transskriberet fra færøsk til dansk, kan der være nogle områder af oversættelsen som kan virke lidt spøjse. Læseren gøres dog opmærksom på at sætningsdannelsen i

---

³⁶ Bagger, Anne B. (2020).

enkelte tilfælde er forandret, fordi det færøske sprog er opbygget på en anden måde og derfor ville sætningerne fremstå som usammenhængende, hvis sætningerne var direkte oversat. Fokusset i transskriberingen har været at bibeholde alle meninger og alle ytringer, som de fremgik under interviewet.

Sekundære kilder

De nævnte kriterier vil i særdeleshed blive iagttaget i forhold til de sekundære kilder, da disse kan være farvede af afsenderens egne meninger og derved kan kilderne fremstå som utroværdige og subjektive. Argumenterne i disse kilder vil også blive vurderet ud fra deres saglighed, nøjagtighed, konsistens, mv. Afslutningsvis, vil kilderne blive vurderet ud fra et modtagerperspektiv. Her vurderes det om kilden er skrevet til den almene befolkning eller til fagfolk.

1.4. Begrebsafklaring

Afsnittet indeholder en forklaring af væsentlige begreber i relation til afhandlingen. Heri findes forklaringer på institutioner, såsom Lathinget, FAFT og LOPI, og relevante begreber, såsom; hvidvask, interne kontroller og PEP'ere, forklaret i nedenstående.

1.4.1. Lathingets struktur

Lathinget, også kaldt Løgtingið på færøsk, er ækvivalensen af det danske Folketing, men på grund af at dette politiske system har andre betegnelser, er disse redegjort for i nedenstående opstilling;

- Lagmand er det samme som statsminister.
- Landstysmænd er det samme som ministre.
- Lathingmænd er det samme som folketingsmedlemmer.

Disse betegnelser vil blive anvendt hyppigt i afhandlingens analyser.

1.4.2. FAFT

Financial Action Task Force (herefter FAFT) er en organisation, der har specialiseret sig i hvidvaskvirksomhed. Organisationen udarbejder anbefalinger og vejledninger til politikere, og disse har til formål at hjælpe politikerne med at bekæmpe hvidvask. FAFT's anbefalinger og vejledninger ligger blandt andet til grund for EU's AML-direktiver, der har lagt til grund for hvidvaskloven. 'Se evt. afsnit som anordningsbekendtgørelse nr. 813 af 12 august 2019'. FAFT er ligeledes en organisation der laver lister over lande, som kan defineres som højrisiko lande for hvidvask [sanktionslisterne som anvendes i kundekendskabsprocedurerne]. Disse lande er karakteriserede som

havende en mangelfuld hvidvaskregulering eller hvidvaskkontrol, og derfor er disse lande mere eksponerede for at blive anvendt til de kriminelles hvidvaskvirksomheder.³⁷

1.4.2. LOPI

LOPI står for Lokale Pengeinstitutter der er brancheforening for lokale banker, sparekasser og andelskasser, og strækker sig over hele rigsfællesskabet. Et fælles karaktertræk for medlemmerne er, at medlemmerne oplever en høj grad af nærhed til kunden og til lokalsamfundet som medlemmet er en del af. Medlemmerne og dem som brancheforeningen er derfor små og mellemstore pengeinstitutter, til hvilke brancheforeningen også udarbejder vejledninger til. LOPI har blandt andet udarbejdet vejledninger til hvidvaskregulativer, som er blevet udarbejdet i tæt samarbejde med det danske Finanstilsyn.³⁸

1.4.2. Hvidvask

Afhandlingen tager afsæt i HVID § 3, stk. 1, hvor hvidvask defineres som:

- 1) *”Uberettiget at modtage eller skaffe sig eller andre del i økonomisk udbytte eller midler, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse.”*, jf. HVID § 3, stk. 1, nr. 1.
- 2) *”Uberettiget at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på anden måde efterfølgende virke til at sikre det økonomiske udbytte eller midlerne fra en strafbar lovovertrædelse.”*, jf. HVID § 3, stk. 1, nr. 2.
- 3) *”Forsøg på eller medvirken til sådanne dispositioner.”*, jf. HVID § 3, stk. 1, nr. 3.

Fælles for de ovenstående tre nævnte punkter er, at begunstigelsen stammer fra strafbare lovovertrædelser, eksempelvis trafficking, bedrageri, underslæb, skatteunddragelse, cybercrime, korrupsion, blot for at nævne nogle få.³⁹ Hvidvask er derfor kendetegnet med forudgående, mellemværende og efterfølgende kriminalitet.

Anbringelse

Dette er den indledende fase i hvidvask-processen, og det er her hvidvaskeren er mest sårbar og har den største risiko for at blive pågrebet i akten. Her forsøger hvidvaskeren at anbringe de ’sorte penge’ [penge indtjent via strafbare lovovertrædelser] i det finansielle system, for at få pengene ’vasket rene’ [få pengene til fremstå som om de er indtjent gennem legale foretagende]. Baggrunden for sårbarheden er, at store kontant indbetalinger i pengeinstitutter, kan virke mistænksomme for

---

³⁷ Finansiering (2020).

³⁸ Lokale Pengeinstitutter (2020).

³⁹ SØIK (2018b), s. 19

medarbejderne i pengeinstitutterne, og derfor er der stor risiko for at vedkommende bliver indberettet og efterfølgende retsforfulgt.

Formålet med anbringelses-fasen er todelt; 1) de kriminelle slipper for at skulle opbevare store kontantbeholdninger og 2) midlerne placeres i det finansielle system, hvorefter midlerne kan bruges til at finansiere fortsættende kriminalitet. Nogle af de mest kendte procedurer i denne fase er; hvidvaskeren transporterer pengene fra lovovertrædelserne i en taske, rejser med pengene til et andet land med haltende hvidvaskregulering, hvorefter pengene indbetales til et pengeinstitut af stråmænd eller stråmandsselskaber [en person eller selskab, uden reel aktivitet, der ikke har noget med pengenes oprindelse at gøre], for at undgå at indbetalingerne ikke overskrider tærskelværdierne i HVID § 10, stk. 1, nr. 2-3. Se evt. afsnit '1.1.1. Danske Bank-sagen', for flere eksempler. Anbringelsen behøver ikke at være til et pengeinstitut, da anbringelsen også er mulig med overdragelse af kryptovaluta i form af Bitcoin eller Ether.⁴⁰

Sløring

Denne fase er karakteriseret som kompleks og indeholder ofte mange nationale og internationale omplaceringer [flytninger af pengene]. I denne fase forsøger hvidvaskeren at separere midlerne fra deres ulovlige ophav og fra den person som har foretaget lovovertrædelserne. Nogle af tiltagene i slørings-fasen kan eksempelvis være; anvendelse af muldyr-konti [muldyr-konti er konti som er stillet til rådighed for hvidvaskeren, hvortil denne har et kreditkort], for at opdele formuen i mindre depoter og forsøge at sløre midlernes ophav.⁴¹ Et eksempel på dette kan være en hvidvasker der stiller sig i Aalborgs festgade, Jomfru Ane Gade, og får festgangerne til at modtage og sende penge via MobilePay på hvidvaskerens vegne, hvorfra festgangerne modtager et mindre beløb som tak.

De internationale transaktioner anvendes, da der er forskel på, hvor opmærksomme andre myndigheder er på hvidvask. Der kan være tale om manglende håndhævelse eller manglende samarbejde mellem myndigheder.⁴²

Integration

I denne fase returneres pengene tilbage til den kriminelle og pengene fremstår som om de var indtjent via lovlige foretagender, og derfor kan den kriminelle anvende disse i sin privatsfære. Kun fantasien sætter grænser for hvilke muligheder der kan anvendes, men for blot at nævne nogle få kan den

---

⁴⁰ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 79-80.

⁴¹ Ibid, s. 80-81.

⁴² Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 80-81.

kriminelle anvende midlerne til eksempelvis køb af ejendom, kryptovaluta, ædelstene mv., uden at tiltrække uønsket opmærksomhed. Forbrugermønsteret for en hvidvasker er karakteristisk, da vedkommende ofte er indifferent i forhold til markedsprisen og er ofte villig til at acceptere en højere salgspris for genstande. En anden måde er at flytte midlerne til et selskab og få midlerne udbetalt i form af fiktiv tilbagebetaling af lån, med baggrund i fiktive fakturaer.⁴³ Dette kan eksempelvis gøres ved at købe et vaskeri, uden reel aktivitet, hvor der udstedes fiktive fakturaer på vaskeri der aldrig er foretaget.

1.4.3. Interne kontroller

Pengeinstitutternes interne kontroller i relation til forebyggelse og opdagelse af hvidvask, består af fysiske, automatiske og manuelle kontroller. Et eksempel på en fysisk kontrol, er når kunderne kommer ind i pengeinstitutternes filialer og ønsker at indsætte 15.000 EURO ind på en konto. Her skal medarbejderen spørge ind til indbetalingen, da det kræves jf. HVID's § 10, nr. 2, a-c. Hvis forklaringen på indbetalingen ikke er tilfredsstillende for medarbejderen, skal medarbejderen omgående indberette indbetalingen og kunden til SØIK.

Et eksempel på automatiske og manuelle kontroller kan være pengeinstituttets interne AML-system, der screener transaktioner og transaktionsspor for mistænkelig adfærd [adfærd som kan anses som mistænksom, eksempelvis flere internationale transaktioner med tab], hvorefter systemet udarbejder en alarmliste, der manuelt gennemgås af AML-personel. Herefter kan AML-personalet foretage undersøgelser af transaktionerne og kunderne, hvilket kan ske i form af dybdegående transaktionsanalyser, kundemøder eller opringninger forklædt som en almindelig tjenesteydelse.⁴⁴ Se evt. afsnit '1.5.3. Anordningens forebyggende foranstaltninger' for mere information.

1.4.3. Politisk eksponerede personer, disses nærtstående og nære samarbejdspartnere

Politisk eksponerede personer (herefter PEP'ere) er kenderregnet som en gruppe af personer, der varetager offentlige hverv der kan være modtagelige overfor bestikkelse eller anden form for korrupsion. HVID's § 2, nr. 8 foreskriver at en PEP'er kan eksempelvis være en minister, højesteretsdommer, medlem af statsejede virksomheder, direktør for internationale virksomheder, mv.

HVID kræver at PEP'ernes nærtstående og PEP'ernes nære samarbejdspartnere skal behandles efter samme skærpede procedurer, som PEP'en. Nærtstående bliver defineret i HVID's § 2, nr. 6 og

---

⁴³ Ibid, s. 80-81.

⁴⁴ Bilag 4.

omfatter PEP'ere; ægtefæller, registrerede parter, samlever, børn, børnenes ægtefæller og forældre. De nære samarbejdspartnere bliver defineret i HVID's § 2, nr. 7, hvori der fremgår at en nære samarbejdspartner, er en fysisk person der arbejder sammen med én eller flere PEP'ere. Denne forbindelse kan eksempelvis etableres ved; at den fysiske person har oprettet et selskab til fordel på PEP'en, den fysiske person driver fælles virksomhed med PEP'en, mv.

Fælles for PEP'en, dennes nærtstående og de nære samarbejdspartnere, er at disse direkte eller indirekte har magtindflydelse på samfundet. Dette er begrundelsen for at Finanstilsynet er pålagt at udarbejde en liste over de relevante PEP'ere og deres nærtstående i det danske kongerige, der blandt andet indeholder PEP'ens navn, tilhørsforhold og fødselsdato. Disse oplysninger bliver indberettede efter PEP-bekendtgørelsen, jf. bkg. om indberetning om offentliggørelse af oplysninger om indenlandske politisk eksponerede personer § 2.⁴⁵ Denne liste vil blive omtalt som PEP-listen i afhandlingen.

Reglerne for hvornår en PEP skal registreres samt afregistreres bliver beskrevet i vejledningen til hvidvaskloven, hvori der fremgår at en PEP'er skal registreres umiddelbart efter at vedkommende har bestridt et særligt offentligt tillidshverv, og efter PEP'en har fratrådt vil PEP'en som minimum fremgå af listen i 12 mdr. efterfølgende.

1.5. Retskilder

De valgte retskilder er hvidvaskloven (lovbkg. nr. 930 af 6/9 2019) og den færøske hvidvasklov (anbkg. nr. 813 af 12/9 2019) der retskildemæssigt defineres som speciallove.⁴⁶ [Tidligere ofte kaldet særlove, men særlovsbegrebet er nu dækkende for eksempelvis restriktioner]. Der er hermed tale om love som er overliggende i forhold til generelle love, såsom straffeloven. Afsnittet indeholder; forskellen mellem den danske og færøske hvidvasklov. Slutligt, kommer der ind på den færøske hvidvasklovs forebyggende tiltag.

1.5.2. Anordningsbekendtgørelse nr. 813 af 12. august 2019

Det fremgår af det færøske lovregister, Lógasavnið, at lov om forebyggende tiltag mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven) er vedtaget og er derfor gældende ret på Færøerne.

---

⁴⁵ Finanstilsynet (2018a).

⁴⁶ Hansen, Lone, L. & Werlauff, Erik (2016), s. 17.

Hvis den danske hvidvasklov sammenholdes med den færøske hvidvaskanordningsbekendtgørelse, fremgår det tydeligt, at den færøske version af hvidvaskloven er en mere slank udgave end den danske. Anordningsbekendtgørelsen består kun af 65 paragraffer, mens den danske består af 85 paragraffer. Derfor er det vigtigt for forståelsen, at læseren gør sig bekendt med de heraf kommende afsnit om kongelig anordning og interprovinsiel ret, fordi det giver en forståelse for, hvorfor dansk ret implementeres på Færøerne og de juridiske problematikker der kan komme heraf.

Kongelig anordning

I HVID's § 85 fremgår der en territorialbestemmelse med en anordningshjemmel. Dette betyder at anordningshjemlen gør det muligt at implementere danske hovedlove på Færøerne, enten hele eller dele af loven.⁴⁷ Hvis en lov sættes i kraft i henhold til anordningshjemlen, vil en efterfølgende ændringslov, der ikke indeholder en territorialbestemmelse, være direkte gældende på Færøerne, med forbehold for de lovregler som Lagtinget (red. færøske Folketing) har fravalgt i hovedloven. Fravalg af lovbestemmelser er muligt, da loven skal passe på de færøske forhold, og disse regler gør sig ikke gældende uanset om en ændringslov er vedtaget i Folketinget. Praksis for disse scenarier er at Lagtinget og Folketinget arbejder parallelt med lovforslagene, og Lagtingets udkast til loven skal afleveres til Folketinget før 2. behandling af lovforslaget. Dermed sikres det at hele rigsfællesskabet er med til at forme lovene, og får dermed lov til at udøve selvstyre.⁴⁸

Interprovinsiel ret

Interprovinsiel ret er retten indenfor en stat, der rummer flere retssamfund der er selvstændige. Da den danske stat består af Danmark, Færøerne og Grønland, kan den interprovinsielle ret give anledning til juridiske problematikker. Dette kan være i form af at danske regler er vedtaget i den færøske lovgivning, hvori de danske autoriteter ikke har deres autoritære bemyndigelse på Færøerne som retssamfund.⁴⁹ Idet hvidvaskloven bygger på EU's AML-direktiver, hvor der er overladt skønsudøvelse til ministre – såsom skatteministeren og erhvervsministeren, er det muligt at disse aktører har udfyldt et område med en dansk særregel, der passer på de danske forhold.⁵⁰ Denne præmis er også gældende, når dansk lovgivning bliver implementeret på Færøerne, da loven skal passe på de færøske forhold.

---

⁴⁷ Justitsministeriet (2019).

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Nornild, Morten & Erbo Grønfelt, Bjarne (2019).

⁵⁰ Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016), s. 57-58.

Som det fremgår af den færøske hvidvasklov, anses Erhvervsstyrelsen og Spillemyndigheden ikke som autoriteter og Finanstilsynets autoritet er begrænset.⁵¹ Omvendt, har TAKS (red. færøske skattemyndighed), Uttanríkismálaráðið (red. færøske udenrigsministerium) og Vinnumálaráðið (red. færøske erhvervsministerium) bemyndigelserne som Erhvervsstyrelsen og Spillemyndigheden ellers havde, og derfor kan disse autoriteter træffe afgørelser der kan være stridige i forhold til den danske ret. Forklaringen på dette ligger i at kongeriget Danmark består af tre autonome retssamfund, og ikke en forfatningsmæssig enhed. Dette betyder at eksempelvis TAKS kan træffe afgørelser i sager, hvori afgørelsen i henhold til dansk ret ville være lovstridig, men da stedligheden er på Færøerne, skal den færøske ret lægges til grund for afgørelsen. Dette betyder også, at stridige afgørelser alene kan eksekveres i den del af staten, hvori afgørelsen er truffet.⁵²

1.5.3. Anordningens forebyggende foranstaltninger mod hvidvask

Dette afsnit tager udgangspunkt i den færøske hvidvaskloves kapitler og har derfor samme betegnelser. Når der er regler som ikke er sat i kraft på Færøerne, vil dette fremgå i kapitelbeskrivelsen. Lovens forebyggende foranstaltninger bygger på fjerde AML-direktiv og FAFT's anbefalinger, mens anvendelsesområde, definitioner og til dels vekselvirksomhedernes regulering bygger på femte AML-direktiv. Læseren gøres opmærksom på at afhandlingen kun kommer til at berøre kapitlerne 1-4, og bedes derfor have dette in mente i det følgende. Se evt. afsnit '1.2.2. Lovmæssig afgræsning'.

Anvendelsesområde og definitioner

Lovens kapitel 1 gennemfører fjerde og femte AML-direktiv og falskmøntneriforordningen. Disse direktiver bygger på FAFT's anbefalinger nr. 26 og 28 der vedrørende virksomheder og personer der skal underlægges hvidvaskloven, og FAFT's anbefalinger nr. 3 og 4 der fastlægger definitionen af hvidvask og finansiering af terrorisme. Dette kapitel skal ses i sammenhæng med hvidvasklovens bilag 1, hvori der er fokus på finansiel aktivitet, såsom udlån, indlån, pengeformidling, mv., jf. HVID's Bilag 1.

Fysiske og juridiske personer der er underlagt hvidvasklovens bestemmelser i færøsk regi, er følgende virksomheder: Pengeinstitutter, fondsmæglerselskaber, sparevirksomheder, udbydere af betalingstjenester og udstedere af elektroniske penge, virksomheder der udøver finansiel virksomhed, investeringsforvaltningsselskaber og forvaltere af alternative investeringsfonde, UCITS og

---

⁵¹ Bilag 1, s. 1.

⁵² Normild, Morten & Erbo Grønfelt, Bjarne (2019).

alternative investeringsfonde, advokater der yder bistand eller rådgivning ved eksempelvis køb og salg af fast ejendom, valutavekslingsvirksomheder, udbydere af spil og Danmarks Nationalbank, jf. HVID § 1, nr. 1, 3, 5-6, 8-12, 17, 19 og 21.

Risikovurdering og risikostyring

Disse regler findes i hvidvasklovens kapitel 2 og omfatter §§ 7-9. Bestemmelserne har baggrund i fjerde AML-direktiv og FAFT's anbefaling nr. 1, der foreskriver at medlemslandene skal udarbejde nationale risikovurderinger. Den nationale risikovurdering fra SØIK, er en vurdering af de nationale risikoområder der har sandsynlighed for at blive misbrugt til hvidvask eller finansiering af terrorisme, og risikovurderingen tager udgangspunkt i den supranationale risikovurdering fra EU, hvori der redegøres for de vigtigste risici i forhold til det indre marked og for den finansielle-sektor.⁵³⁵⁴⁵⁵

Risikovurdering

HVID § 7 foreskriver at virksomhederne, der er omfattet af loven, skal foretage en risikovurdering på baggrund af deres forretningsmodel, hvori risikovurderingen indeholder to elementer; 1) identifikation af risikofaktorer og 2) vurdering af risikofaktorer.⁵⁶ Dermed skal virksomhederne iagttage risikovurderingen fra EU (supranationale risikovurdering) og risikovurderingen fra Danmark (nationale risikovurdering).⁵⁷

Risikovurderingerne gør at den finansielle virksomhed skal kigge indad og vurderes deres kunder, produkter, tjenesteydelser, lande, leveringskanaler, mv., for at fastslå hvilke områder har en høj iboende risiko for at blive misbrugt til hvidvask eller finansiering af terrorisme. Denne risikovurdering skal dokumenteres og løbende opdateres af en hvidvaskansvarlig, der har fuldmagt til at træffe beslutninger om etablering af forretningsforbindelser og korrespondentforhold, jf. HVID § 18, stk. 2 og § 19, stk. 1, nr. 3. Det er et krav at den hvidvaskansvarlige har; en dybdegående viden om virksomheden, viden om hvidvask, et godt omdømme og er i stand til at kunne træffe beslutninger, der påvirker virksomhedens risikoeksponering. Derved kan en person af den daglige ledelse med fordel ansættes til at varetage risikovurderingen og risikostyringen. Vedkommende skal dog være opmærksom på at Landstyrsmændene for Vinnunáráðið har skønsmæssige beføjelser og kan derved vedtage regler om undtagelse efter stk. 1, jf. HVID § 7, stk. 1-3.

---

⁵³ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 187.

⁵⁴ Ibid, s. 196.

⁵⁵ Ibid, s. 210.

⁵⁶ Ibid, s. 197.

⁵⁷ Ibid, s. 197.

Det er derfor særdeles vigtigt at iagttage reglerne for risikovurderingen, da Finanstilsynet undersøger virksomhedernes risikovurdering og risikostyring under deres inspektioner. Det fremgår blandt andet af Finanstilsynets afgørelse d. 5. juli 2010, hvor en bank fik påbud og blev anmeldt til SØIK. Her undersøgte Finanstilsynet realiteten af bankens risikovurdering, men måtte konkludere at tiltagene var utilstrækkelige.⁵⁸

Risikostyring

HVID § 8 har fokus på risikostyring, og bygger på risikovurderingen i HVID § 7, og fremsætter krav om tilstrækkelige skriftlige politikker, forretningsgange og kontroller. Dette kræver selvsagt at de personer der udarbejder tiltagene er tilstrækkeligt undervist i hvidvasklovens regler. I de skriftlige politikker skal virksomheden/personen anføre hvordan virksomheden/personen har indrettet sig, for at begrænse muligheden for hvidvask og denne skriftlige politik skal godkendes af den hvidvaskansvarlige. Som en ekstra sikkerhed, skal den interne revision undersøge om de implementerede tiltag fungerer efter hensigten, jf. HVID § 8, stk. 1-7. Disse nævnte regler gør sig ligeledes gældende for koncerner, jf. HVID § 9.

Disse er særdeles vigtige at iagttage, da der findes mange domme på grund af manglende overholdelse af de ovenstående nævnte bestemmelser. Et eksempel er U.2013.1872 Ø/TfK 2013.506/L, hvor Finanstilsynet under sin inspektion konkluderede at udlånsvirksomhedens risikovurdering og risikostyring var mangelfuld i relation til forebyggelse mod hvidvask. Sagen endte med et påbud, anmeldelse til SØIK og en bøde på 2,5 mio. kr.⁵⁹

Kundekendskabsprocedurer

Reglerne for 'kend-din-kunde'-princippet fremgår af lovens kapitel 3 og omfatter §§ 10-21, hvor §§ 12 og 12, stk. 2 og § 18, stk. 5 ikke er sat i kraft på Færøerne. Se bilag 1. Reglerne bygger på fjerde AML-direktiv og FAFTs anbefalinger.⁶⁰

HVID's § 10 foreskriver at kundekendskabsprocedurerne skal anvendes når;

1. En forretningsforbindelse etableres, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 1.
2. Kundens relevante omstændigheder ændrer sig, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 1.
3. På passende tidspunkter, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 1.

---

⁵⁸ Fogtdal, Hans, Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 198-199.

⁵⁹ Ibid, s. 215.

⁶⁰ Ibid, s. 230.

4. Der foretages enkeltstående transaktioner på mindst 15.000 euro, mere end 1.000 i pengeoverførsel eller mindst 500 euro ved valutaveksling, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 2, a-c.
5. Kunden er i forbindelse med udbud af spil og modtager eller udbetaler gevinster på mindst 2.000 fra disse aktiviteter, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 3.
6. Ved mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme, uanset beløbene i nr. 2 og 3, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 4.
7. Hvis der er tvivl om de tidligere indhentede oplysninger om kunden, jf. HVID § 10, stk. 1, nr. 5.

Informationerne der anvendes i 'kend-din-kunde'-princippet er oplistet i HVID § 11, der foreskriver at virksomheden skal indhente generelle oplysninger og identitetsoplysninger på kunden. Identitetsoplysninger der skal indhentes for fysiske personer, er P-tal (red. færøsk CPR-nr.), navn el.lign. og ved juridiske personer skal V-tal (red. færøsk CVR-nr.), navn el.lign. fremgå af kundekartoteket, jf. HVID § 11, stk. 1, nr. 1, a-b og hvis en person handler på kundens vegne, skal virksomheden ligeledes indhente oplysninger om denne person, jf. HVID § 11, stk. 2.

Desuden indeholder bestemmelsen krav om at oplysningerne skal indhentes fra en pålidelig og uafhængig kilde og oplysningerne skal være tilstrækkelige for at sikre, at kunderne er reelle personer eller har reelle ejere, jf. HVID §§ 14-15. Dette gøres for at kunne foretage en risikovurdering af kunden og passende foranstaltninger i forhold til kunden og derfor skal virksomheden også undersøge; kundernes kontrolstruktur, formål, beskaffenhed, varighed, regelmæssighed, mv. for at kunne determinere kundens forretnings-og risikoprofil som led i virksomhedens kontrol af kunden, jf. HVID § 11, stk. 1, nr. 1-5 og stk. 3-4. Denne bestemmelse kan ud fra en risikovurdering fraviges, hvis der er tale om enkeltstående aktiviteter, der ikke omfatter transaktioner og kan lempes hvis virksomheden har konstateret at kunden er en lavrisikokunde efter bilag 2, jf. HVID § 13 og § 21.

Hvis risikovurderingen har udredt kunden som værende af høj risiko i forhold til hvidvask og finansiering af terrorisme, skal virksomheden foretage en skærpende kundekendskabsprocedure. Her anvender virksomheden HVID's bilag 3 hvor der er listet højrisikofaktorer og disse er inddelt i tre kategorier; kunderelaterede-, produktrelaterede-og geografiske risikofaktorer. Kunder der falder under denne kategori, kan være kunder der har hjemsted i udlandet, mv., jf. HVID §§ 17-18. Ved disse nævnte kunder, skal virksomheden gå yderligere og blandet andet indhente oplysninger om kundens omdømme, dokumentere kundens ansvar for at opfylde denne lov, mv. Dette er ofte relevant,

hvis den nye kunde har direkte adgang til at disponere over midler i den pågældende virksomhed, jf. HVID §§ 19, stk. 1, nr. 1-4 og stk. 2.

Bistand fra tredjemand

Reglerne for bistand fra tredjemand findes i hvidvasklovens kapitel 4 og omfatter derfor §§ 22-24, og stammer fra fjerde AML-direktiv.⁶¹

Disse bestemmelser i loven giver tredjemand beføjelser til at foretage kundekendskabsprocedurer og opbevaring af oplysninger på vegne af virksomheden, jf. HVID § 22, stk. 1-5. De virksomheder som har beføjelse til dette, er andre virksomheder som er nævnt i lovens kapitel 1 eller tilsvarende virksomheder. Andre virksomheder der kan varetage disse dispositioner, er bestemte virksomheder der indgår i en koncern og virksomheder som funktionen er outsourcet til, jf. HVID §§ 23-24.⁶²

Undersøgelses-, noterings-, underretnings- og opbevaringspligt

Disse regler findes i hvidvasklovens kapitel 5 og omfatter §§ 25-30 og stammer fra både fjerde og femte AML-direktiv.⁶³ HVID § 27, stk. 2 er ikke sat i kraft for Færøerne, se bilag 1.

Undersøgelses- og noteringspligten

HVID § 25 indeholder undersøgelses- og noteringspligten for virksomheder efter § 2, stk. 1, nr. 1-12, og foreskriver at virksomheder skal holde øje med usædvanlige transaktionsmønstre og aktiviteter, der ikke har klar økonomisk eller påviseligt lovligt formål. Dette gøres for at fastslå om er mistanke om eller rimelig grund til at formode at aktiviteterne har eller har haft forbindelse med hvidvask eller finansiering af terrorisme. Når det er relevant, skal kunderne udredes for deres mistænkelige transaktioner. Resultaterne af undersøgelserne skal noteres og indgår i opbevaringspligten, jf. HVID § 30 og den person som er noteret, har ikke agtindsigt i de foretagne undersøgelser, jf. HVID § 25, stk. 2.

Underretningspligten

Underretningspligten er gældende for virksomheder efter lovens § 2, nr. 1-12 og tilsynsmyndigheder, men er ikke gældende for advokater. Underretning skal ske til SØIK, hvis virksomheden er vidende om eller har mistanke om terrorfinansiering eller hvidvask. Ligeledes giver denne bestemmelse virksomhederne mulighed for at indhente godkendelse fra SØIK og derved undlade at foretage den efterspurgte transaktion, jf. HVID § 26, stk. 1-6, § 27-28.

---

⁶¹ Fogtdal, Hans., Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 333.

⁶² Schaumburg-Müller, Peer & Werlauff, Erik (2017), s. 273.

⁶³ Fogtdal, Hans., Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 349.

Opbevaringspligten

Opbevaringspligten kræver at virksomhederne opbevarer følgende oplysninger i 5 år;

1. Kundekendingsprocedurer der er anvendt på kunden og dokumentation af denne, jf. HVID § 30, stk. 1, nr. 1.
2. Dokumentation for transaktioner, der er gennemført som led i en forretningsforbindelse eller den enkeltstående transaktion, jf. HVID § 30, stk. 1, nr. 2.
3. Dokumentation for undersøgelses- og noteringspligten, jf. HVID § 30, stk. 1, nr. 3.

Ansatte

Bestemmelserne bygger på fjerde AML-direktiv og stemmer overens med FIL's § 75 b, stk. 1. Hele kapitlets bestemmelser er gældende ret på Færøerne.

HVID's §§ 35-36 sætter krav om at de omfattede virksomheder skal have en whistleblowerordning, hvori de ansatte kan informere om overtrædelser eller potentielle overtrædelser af hvidvaskloven. Disse indberetninger skal kunne foretages anonymt, jf. HVID § 35. Efter en ansat har pustet i fløjten, må virksomheden ikke udsætte den ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger. Hvis den ansatte føler sig krænket af virksomheden, kan denne indberette den uretfærdige behandling til SØIK og kan herefter få godtgørelse, jf. HVID § 36, stk. 1-4.

Tavshedspligt og ansvar

Disse regler er udarbejdet på baggrund af fjerde AML-direktiv og FAFT's anbefaling nr. 21 om tavshedspligt og fortrolighed. § 38, stk. 7 er ikke gældende på Færøerne, se bilag 1.

HVID's § 37 foreskriver at videregivelse af underretninger og oplysninger herom ikke er et brud på tavshedspligten og derved ikke ansvarspådragende. Dog er de ansatte forpligtede til at holde underretninger og undersøgelser hemmelige til evig tid, hvilket vil sige at hvis kunden ikke bliver dømt som følge af undersøgelserne, vil kunden ikke få at vide at vedkommende har været undersøgt, jf. HVID § 29 og § 37.

Der er ikke tale om en undtagelsesfri tavshedspligt, da det er muligt for lovens omfattede virksomheder at videregive oplysninger til tilsynsmyndighederne, mellem dennes koncernforbundne virksomheder og filialer, og til virksomheder af samme juridiske eller organisatoriske struktur, jf. HVID § 37, stk. 1-6. Der gælder særregler i HVID's § 38 for ejendomsmæglere og advokater, men disse kommes der ikke ind på i denne afhandling.

Pengeoverførelser

Disse bestemmelser bygger på 2. pengeforordning 2015/847/EU og regulerer § 39. Læseren gøres opmærksom på at § 39, stk. 2 ikke er sat i kraft på Færøerne, se bilag 1.

Informationer der skal medsendes ved pengeoverførelser, finder ikke anvendelse på pengeoverførsler indenfor Færøerne eller til Danmark og Grønland, hvis der er tale om køb af varer eller tjenesteydelser, når;

- 1) Beløbet overstiger ikke 1.000 euro, jf. HVID § 39, stk. 1, nr. 1.
- 2) Modtagerens betalingsformidler er reguleret i denne lov eller tilsvarende, jf. HVID § 39, stk. 1, nr. 2.
- 3) Modtagerens betalingsformidler kan finde frem til den fysiske eller reelle ejer af den juridiske person, der modtager betalingen vha. et referencenummer, jf. HVID § 39, stk. 1, nr. 3.

Tilsyn mv.

Bestemmelserne bygger på fjerde AML-direktiv og FAFT's anbefaling vedrørende regulering og tilsyn med finansielle virksomheder. Læseren gøres opmærksom på at en betydelig del af dette kapitel ikke er sat i kraft på Færøerne, se bilag 1.

HVID's § 47 fastslår at Finanstilsynet er tilsynsmyndighed og sikrer at hvidvaskloven og lov om oplysninger, der skal medsendes ved pengeoverførelser, bliver overholdt. Bestemmelsen foreskriver at ledelsen og personer af ledelsen skal registreres hos Finanstilsynet, men Finanstilsynet kan undlade at registrere personerne hvis de har været dømt for et strafbart forhold, der kan begrunde en nærliggende fare for misbrug af hvervet, jf. færøske straffelovs § 78, stk. 3. Finanstilsynet er ligeledes bemyndiget til at inddrage registreringen på virksomheden eller personer, hvis disse gentagne gange eller groft har overtrådt denne lov, jf. HVID § 48, stk. 6.

Finanstilsynet har bemyndigelse til at;

- 1) Modtage informationer fra virksomhederne og personerne der er omfattet af loven og disses leverandører, jf. HVID § 49, stk. 1.
- 2) Få adgang til informationer i virksomhederne, uden retskendelse, jf. HVID § 49, stk. 2.
- 3) Få adgang til virksomhederne til enhver tid, jf. HVID § 49, stk. 3.
- 4) Kræve adgang til alle oplysninger, herunder regnskabsmateriale, forretningspapirer, mv., jf. HVID § 49, stk. 4

- 5) Give virksomhederne påbud om at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overholde denne lov, jf. HVID § 51.
- 6) Afsætte personer af bestyrelsen og direktionen, jf. HVID § 52.
- 7) Offentliggøre oplysninger før virksomheden, hvis Erhvervsministeren har fastsat regler herom, jf. HVID § 53.
- 8) Give virksomhederne påbud om at rette offentlige informationer, hvis Finanstilsynet vurderer at informationerne ikke er retvisende, jf. HVID § 54.
- 9) Offentliggøre reaktioner fra undersøgelser på Finanstilsynets hjemmeside, jf. HVID § 55.
- 10) Have ansatte der har tavshedspligt under ansvar efter STRFL §§ 152-152 e, jf. HVID § 56, stk. 1-7.

Advokatrådet påser at advokater følger denne lov, jf. HVID § 64.

Kommunikation og samarbejdsform

Læseren gøres opmærksom på at HVID § 73, stk. 1 omkring skatteministerens beføjelser i forhold til regler om digital kommunikation, underskriftsformer og fravigelse af underskriftskrav ikke er sat i kraft på Færøerne. Se bilag 1.

Bestemmelserne foreskriver at Erhvervsministeren kan fastsætte regler omkring skriftlig- og digital kommunikation, også i forhold bestemte it-systemer, digitale formater, digital signaturer el.lign., jf. HVID § 70, stk. 1-2 og §§ 71-72. Desuden skal Erhvervsministeren etablere et forum for tilsynsmyndighederne i henhold til denne lov og SØIK. Dette system skal etableres for generelle foranstaltninger og vidensdeling, jf. HVID § 74.

Parter og klagebestemmelser

HVID's § 77 er ikke sat i kraft på Færøerne. Se bilag 1.

En part kan være en juridisk eller en fysisk person, som en tilsynsmyndighed har truffet afgørelse om i en sag i henhold til denne lov eller lov om oplysninger der skal medsendes pengeoverførelser, jf. HVID § 75. Såfremt det er Finanstilsynet der har truffet afgørelse, kan afgørelsen indbringes for Erhvervsankenævnet indenfor 4 uger, jf. HVID § 76.

Straf

HVID's §§ 80, stk. 2-3 er ikke sat i kraft. Se bilag 1.

Straffebestemmelsernes udgangspunkt er straf i form af bøde, hvilket kan udstedes hvis de generelle bestemmelser i loven ikke overholdes og hvis et påbud fra Finanstilsynet ikke overholdes, jf. HVID

§§ 78-80. Ved særligt grove overtrædelser kan den ansvarspådragende straffes med fængsel indtil 1 år og 6 mdr., hvor straffen kan stige indtil fængsel i 8 år, jf. STRFL's §§ 290 og 290a. Der gælder en forældelsesfrist på overtrædelser og denne er fastsat til 5 år.

1.5.4. Relevante forskelle

Alle bestemmelser der vedrørende realkreditinstitutter og livsforsikringsselskaber, er i denne lov ikke sat i kraft på Færøerne, da realkreditinstitutterne er reguleret i bekendtgørelse nr. 1051 af 17 december 1997 og livsforsikringsselskaberne er regulerede i bekendtgørelse nr. 197 af 27 februar 2017. Desuden fremgår det af ovenstående at Erhvervsstyrelsen og Spillemyndigheden ikke har nogen beføjelser på Færøerne, da TAKS, Uttanríkismálaráðið og Vinnumálaráðið er tilsynsmyndigheder for de nævnte bestemmelser og sørger for overholdelsen af disse.⁶⁴ Finanstilsynet har den samme tilsynsfunktion som de har i Danmark, på trods af at deres beføjelser er begrænsede. Tilsynsfunktionen beror på en kontrakt der indgås med 5 års mellemrum. Hvidvaskchef påpeger at hjemlerne som er givet til de færøske myndigheder, ikke er mere videregående end hvad loven tillader for de danske myndigheder.⁶⁵ Desuden er kontantforbuddet ikke gældende på Færøerne, men forbuddet træder i kraft d. 1. juli 2020, når en nyere og revideret udgave af hvidvaskloven træder i kraft.⁶⁶

1.5.5. Pengeinstitutternes efterspørgsler i forhold til hvidvaskloven

Foreningen for de færøske pengeinstitutter efterspørger mere omfattende liste over færøske PEP'ere i høringssvaret til anordningsbekendtgørelsen. Heri påpeger foreningen at en ny og opdateret liste over de færøske PEP'ere bør være tilgængelig, ved anordningens vedtagelse.⁶⁷ Begrundelsen for dette er at foreningen mener at den nuværende liste over PEP'ere ikke er retvisende, og derfor kan pengeinstitutterne ikke forholde sig til denne del af loven. Hertil har Fíggjarmálaráðið (red. færøsk finanstilsyn) pointeret, at udarbejdelsen af denne liste vil ske i samarbejde med det danske Finanstilsyn og at de relevante myndigheder er informerede om manglende overholdelse på dette område. Hvidvaskchefen fortæller at der endnu ikke er kommet nogen liste.⁶⁸

---

⁶⁴ Umhvørvis-og vinnumálaráðið (2019).

⁶⁵ Bilag 4.

⁶⁶ Umhvørvis-og vinnumálaráðið (2020).

⁶⁷ Felagið Peningastovnar (2019).

⁶⁸ Bilag 4.

Kapitel 2 – Forekomsten af økonomisk kriminalitet og særfærøske forhold der skal iagttages

Dette kapitel forsøger at belyse Færøernes erfaringer med hvidvask og anden økonomisk kriminalitet. Dette efterfølges af særfærøske forhold som har en indvirkning på lovens bestemmelser i henhold til forebyggende foranstaltninger. Slutligt, rundes kapitlet af med en delkonklusion.

2.1. Forekomsten af økonomisk kriminalitet

På nuværende tidspunkt er der ikke fældet nogen dom vedrørende hvidvask på Færøerne, dog bliver skattesagen om Eik Banki sammenlignet med Danske Bank-skandalen i forhold til størrelsesorden. Sagens faktum er: I 2010 krakkede Eik Banki, banken blev overtaget af Finansiell Stabilitet, i 2011 blev de sunde dele af banken videresolgt til en forsikringskoncern og lever nu videre som Betri Banki. Retstvisten består i at Betri Banki tog et skattefradrag på 90 mio. kr. med sig, som banken ikke var berettiget til. Dette har blandet andet resulteret i fyringer, retssager og efterforskning af bankens direktør og bestyrelsesformand samt fyringer til de kritiske journalister som dækkede sagen. Jens Chr. Hansen fra Berlingske beskriver sagen således:

”Den har hvirvlet så meget snavs frem, at kritikken mod toppen i det færøske samfund tog til. Men pludselig er sagen lagt død. Den kritiske presse på Færøerne har fået tænderne trukket ud, og den danske politimester tøver med at tage stilling til sagen”⁶⁹

Kaj Olsen, borger på Færøerne, giver Jens Chr. Hansen ret i alle hans iagttagelser, og dette gælder også for de færøske borgere, fordi disse bliver forskrækkede og ikke tør at udtale sig. Borgerne har set hvad det færøske samfunds magtfulde interessenter har gjort ved deres medmennesker, og samtidig viser citatet interessenternes håndfaste greb på samfundet.⁷⁰ Dette giver en tredobbeltproblematik, fordi: 1) journalisterne ikke kan få befolkningens støtte til at dække sagen, 2) de magtfulde interessenter prøver at lukke sagen og 3) anklagemyndigheden tøver med at tage stilling til om der skal rejses tiltale i sagen. Dette er baggrunden for at Kaj Olsen har skrevet til Folketingets

---

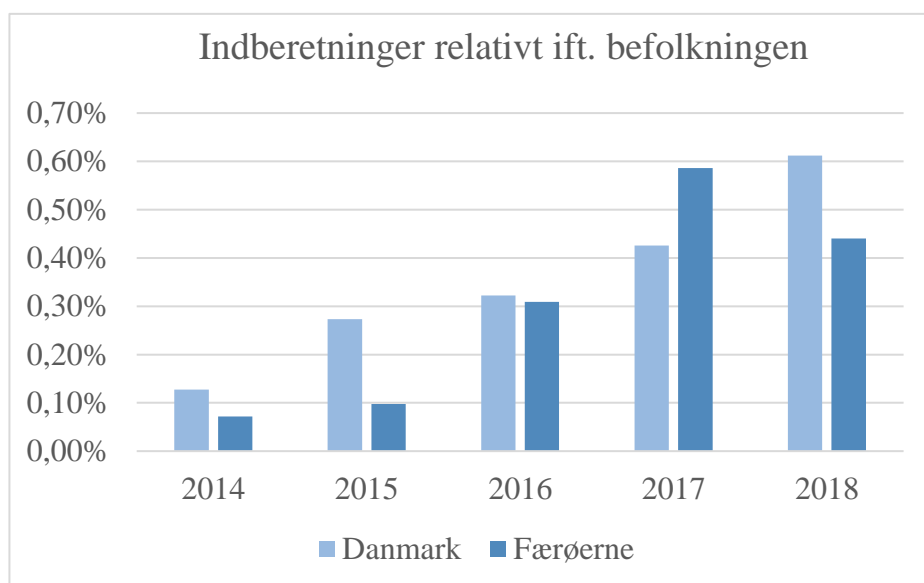
⁶⁹ Folketingets retsudvalg (2020), s. 1, l. 23-26.

⁷⁰ Hansen, Jens C. (2020).

retsudvalg, fordi han ønsker at udvalget skal undersøge sagen og sikre at retstilstanden i rigsfællesskabet er den samme.⁷¹

Selv om der ikke er afsagt nogen hvidvask-dom på Færøerne, er sparekassen alligevel underlagt hvidvasklovens bestemmelser, fordi sparekassen driver finansiell virksomhed. Det fremgår af HVID's § 26, stk. 1, pkt. 1 at virksomheder og personer, der er underlagt loven, omgående skal underrette til SØIK, hvis der er mistanke om hvidvask. Hvidvasklovens definition af hvidvask indeholder ikke nogen bagatelgrænse for, hvornår noget er hvidvask, og derfor skal sparekassen som altovervejende hovedregel indberette forhold, hvis sparekassen har mistanke eller en rimelig formodning om at personer, transaktioner, midler, mv. har tilknytning til hvidvask. Personerne, transaktionerne mv. skal derfor blot formodes at være lovstridige i forhold til STRFL's §§ 290 og 290 a, der vedrører hæleri [skaffet sig andel i udbytte der er opnået via strafbare lovovertrædelser] og hvidvask.⁷² Se afsnit '1.4.2. Hvidvask', for mere information.

Nedenstående tabel viser de relative indberetninger i forhold til befolkningen i Danmark og på Færøerne. Beregningerne og de oprindelige tal fra SØIK findes i bilag 2. Figuren viser at der alt i alt er sket en stigning i indberetninger i den angivne periode, for begge landes vedkommende. Dog er der sket en markant stigning fra 2016 til

Figur 2 - Indberetninger relativt i forhold til befolkningen (egen fremstilling)

2017, hvilket formodes at være grundet hvidvasklovens paradigmeskift, hvori loven gik fra at være regelbaseret til at være risikobaseret. Se afsnit 'Hvidvaskloven i et historisk perspektiv'.

Direktøren for Suðuroyar Sparikassi påpeger at der er en reel risiko for at sparekassen kan blive misbrugt til hvidvask, fordi Færøerne har en åben økonomi, som er afhængig af samhandel med

⁷¹ Retsudvalget & Færøudvalget (2019).

⁷² Fogtdal, Hans., Schradieck, Peter., m.fl., (2020), s. 349.

udenlandske aktører. Han pointerer, at der ligger et latent problem eksempelvis i forhold til salg af fisk til russerne, fordi sparekassen ikke ved om pengene er indtjent på lovlige eller ulovlige vis. Derfor er der en reel risiko for at penge som er blevet hvidvaskede passerer gennem sparekassen.⁷³

Hvidvaskchefen pointerer dog: *”Vil ikke sige at det (red. hvidvask) er et stort problem, men i og med at vi har fiskeripenge og udviklingspenge, så er risikoen der.”*⁷⁴ Begge parter fortæller at sparekassen har foretaget indberetninger, men disse har ikke resulteret i domsafsigelser. Sparekassernes, Suðuroyar Sparikassi og Norðuroyar Sparikassi, praksis har hidtil været at der indberettes ved begrundet mistanke. I ultimo 2019 udkom et styresignal fra Fíggjarmálaráðið (red. det færøske finanstilsyn), hvori bankerne er blevet påbudt at indberette blot ved mistanke.⁷⁵ Dette gør at sparekasser indberetter i overensstemmelse med lovens ordlyd.

Hvidvaskchefen pointerer, at der er to problematikker ved styresignalet; for det første, hvidvasklovens definition af økonomisk kriminalitet og, for det andet, bevisbyrden. Afdækning af økonomisk kriminalitet kan være en svær opgave for en normal controller, hvis handlingerne ikke er af særlig grov karakter, og samtidig ønsker sparekassen ikke at indberette kunder på usagligt grundlag. Dette kan give sparekassen et dårligt ry og derved kan indberetningerne ramme sparekassens indtjening. Idet sparekassen nu skal oplægge deres indberetningspolitikker i forhold til styresignalet og derfor må der foretages indberetninger blot ved mistanke og så må politiet foretage de nødvendige efterforskninger, der kan være med til at løfte sparekassens bevisbyrde, efter indberetning.⁷⁶

---

⁷³ Bilag 3.

⁷⁴ Bilag 4, s. 3, l. 25-26.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Bilag 4.

2.2. Særfærøske forhold

2.2.1. Informationer til pengeinstitutterne

Indledende er det vigtigt at forstå at der er en væsentlig forskel mellem Danmark og Færøerne, når hvidvasklovens kapitel 3 – om kundekendskabsprocedurer – berøres. Ifølge den danske lovgivning, skal sparekassen indhente oplysninger på kunderne, hvor den færøske lovgivning opdeler ansvaret til kunden og sparekassen. Ansvar er fordelt således, at kunden afgiver de generelle informationer og sparekassen indhenter de formelle informationer, såsom årsopgørelser fra TAKS. Se mere om dette i afsnit '2.3.2. Suðuroyar Sparikassi's kundekendskabsprocedurer'.

Anordningens udgangspunkt, er at sparekassen har ret til at modtage rigtige oplysninger om deres kunder, og hvis kunderne afgiver urigtige oplysninger eller ikke afgiver oplysninger rettidigt, kan kunderne blive sanktionerede af Vinnumálaráðið (red. det færøske Erhvervsministerium).⁷⁷ En yderligere forskel forefindes, fordi sparekassen ikke skal kontrollere enkeltmandsvirksomheder i forhold til hvidvask, fordi kontrollen af disse er decentraliserede fra pengeinstitutter til Vinnumálaráðið. Hvidvaskchefen siger "*Det er skønt!*"⁷⁸, men sparekassen er alligevel forpligtet til at videregive informationer til eksempelvis TAKS, hvis den pågældende virksomhed står i en retstvist af skattemæssig eller registreringsmæssig karakter.⁷⁹ Den nævnte sanktionsmulighed er også gældende, hvis juridiske personers foretagende eller omstændigheder forandrer sig, og at information herom vil være relevant for sparekassen.

I denne oplysningspligt ligger der et dilemma, fordi det er svært at verificere de oplysninger som bliver givet til sparekassen, og derfor er sparekassen nødt til at stole på de givne oplysninger. Problematikken opstår, fordi forholdene er så små at de ikke kan vide, om eksempelvis en medarbejder i TAKS har en medinteresse i kundens informationer og derved kan være tilbøjelig til at få informationerne til at fremstå anderledes, end hvad virkeligheden egentlig er. Det er vigtigt at pointere, at der på nuværende tidspunkt ikke har været lignende sager, men der er en iboende risiko for det, pointerer hvidvaskchefen.⁸⁰ Se evt. afsnit 1.1.1. Danske Bank-sagen, hvor bankmedarbejderne var medvirkende til hvidvask.

---

⁷⁷ Bilag 4.

⁷⁸ Bilag 4, s. 2, l. 21.

⁷⁹ Bilag 4.

⁸⁰ Bilag 4.

2.2.2. Selvkontrol

I 2009 påviste en engelsk undersøgelse fra det britiske International Centre for Prison Studies i King's College at for hver 100.000 borger, sidder blot 15 personer dagligt fængslet på Færøerne. Danmark er også undersøgt og har en ratio på 157 pr. 100.000 borgere, hvilket er langt højere end Færøernes ratio. Vicepolitidirektøren på Færøerne, Finn Ougaard, ytrer *"Vi har et meget lille og tæt samfund. Det medfører, at vi har en stor selvkontrol."*⁸¹

I Kriminalforsorgens 'Statistik for 2018' fremgår det at de fleste fængslede færing, er fængslede primært grundet overtrædelse af straffeloven i form af vold eller narkotika. I perioden 2010-2018 har arresthuset i Tórshavn haft en kapacitet på 14,0, men udnyttelsen af pladserne har maksimalt ligget på 7,3 personer i perioden.⁸² Kapacitetsanvendelsen eller manglen på samme, viser at den færøske befolkning er et meget lovlydigt folkefærd og dette kan formodningsvist delvist skyldes selvkontrol. Hvidvaskchefen fortæller, at penge, der stammer fra ulovligheder, som regel bliver handlet mellem færing *" (...) og derfor er det svært for en gennemsnitlig færing at snyde, uden at det høres nogen steder."*⁸³

Hvidvaskchefen påpeger at selvkontrollen har en stor rolle vedrørende afdækning af økonomisk kriminalitet, fordi *"landet er så småt at man snakker om hinanden"*⁸⁴. Som nævnt i afsnit '1.4.2. Hvidvask', er økonomisk kriminalitet som regel afledt af foregående og efterfølgende kriminaliserede handlinger, og da færing definerer familie helt ned til femte led, kommer disse sager meget hurtigt for dagens lys, og der falder derfor ofte dom vedrørende narkotikaforretninger. Hvidvaskchefen mener, at der er sket en stigning i narkotikaforretninger på Færøerne, og han formoder at narkotikaene kommer fra Danmark, men denne udtalelse beror udelukkende på den lokale sladder, siger han. Desuden pointerer hvidvaskchef, at det er en svær balancegang ved at drive bankforretninger i et så småt samfund, fordi det kan ske at man er nødt til at erklære sig inhabil.⁸⁵

---

⁸¹ Tv2 (2007), s. 1, l. 16-18.

⁸² Justitsministeriet (2019).

⁸³ Bilag 4, s. 4, l. 23.

⁸⁴ Ibid, s. 5, l. 11-12.

⁸⁵ Bilag 4.

2.2.3. Inhabilitet

I 2013 var Johan Dahl, forhenværende fiskeriminister, og Kaj Leo Johannesen, forhenværende lagmand (red. færøsk statsminister), blevet indberettede til SØIK, fordi medierne fortalte at den erhvervsfremmende fond, Vinnufarmagrinnurin, udbetalte store summer til venner og selskaber, som de havde nære relationer til.⁸⁶ Dette kan også gøre sig gældende, når der drives bankforretninger på grund af færingernes definition af familie, som er et meget vidtgående begreb, og derfor må medarbejderne vurdere om de er de rigtige til at bibeholde eller etablere kundekontakten og eventuelt udføre granskningsarbejde.⁸⁷

Dette har et stort fokus i sparekassen, fordi medarbejderne ikke må skabe kunstig begunstigelse for enkeltstående kunder, da disse er nærtbeslægtede med dem selv, og derfor snakker medarbejderne meget om just dette emne internt. Sparekassen vil have at medarbejderne opfører sig professionelt i deres hverv, hvilket er begrundelsen for at dette emne gennem debatteres.⁸⁸ Hvis der sker favorisering af kunder, kan dette ikke kun få konsekvenser i forhold til medarbejderens hverv, fordi disse forhold også rammer medarbejderne i det private regi.

Hvidvaskchef forklarer de færøske forhold således *”Der er nogle ting som er anderledes på Færøerne end i København, men man skal ture at spørge, være professionel og forholde sig til de interne regler som gælder.”*⁸⁹ Inhabilitet har været et problem, som sparekassen har været nødt til at forholde sig til på grund af de nære samt familiære relationer og dermed kan medarbejderen have en medinteresse i kundens bankforretninger.⁹⁰ Derfor er det vigtigt, at medarbejderne tør at spørge ind til eksempelvis en større indbetaling af kontanter til sparekassen, selv om begge parter efter sparekassens lukketid går til den samme fødselsdag.^{91,92}

---

⁸⁶ Sommer, Karsten (2013).

⁸⁷ Bilag 4.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Bilag 4, s. 4, l. 20-22.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Bilag 4.

⁹² Lindwall, Gustav (1919).

2.2.4. Tavshedspligt

Som beskrevet i afsnit '1.5.3. Anordningens forebyggende foranstaltninger' er medarbejderne underlagt tavshedspligt, hvor denne kan fraviges under visse forudsætninger, såsom videregivelse af informationer koncerninternt. Det blev beskrevet i ovenstående afsnit, at der er stor risiko for at sparekassens medarbejdere og kunderne er nært beslægtede, og derfor er der en iboende risiko for at der kan forekomme tavshedspligtsbrud.

Hvidvaskchef mener at det er svært at finde ud af hvor skillelinjen går i relation til tavshedspligten, fordi sparekassen har et spillerum i forhold til indberetninger og samtidig snakker medarbejderne internt om sagerne *"dog nævner vi ikke kunden med navn, men vi ved alle hvem vi snakker om alligevel, fordi forholdene er så små."*⁹³ Citatet viser at Suðuroyar Sparikassi læner sig op ad HVID's § 37, stk. 1-6, hvori det er muligt at videregive oplysninger med koncernforbundne virksomheder. Skillelinjen er svær, fordi FIL § 117, stk. 1 foreskriver, at ansatte mv. i finansielle virksomheder, ikke uberettiget må videregive oplysninger, som de er blevet bekendt med under deres hverv.

Hvis medarbejderne i Suðuroyar Sparikassi skal følge lovens ordlyd til punkt og prikke, er medarbejderne ikke berettigede til at snakke detaljeret om deres arbejdsdag, og hvis de gør, er det nemt for medarbejdernes pårørende at spore sig ind på kunden, hvilket ligeledes understøttes af ovenstående citat. Idet samfundet er så småt og man snakker om hinanden, er der risiko for at medarbejderne kan ende med at blive fyrede fra deres stillinger, hvis deres nærtstående får sporet sig ind på kunden og videregiver oplysninger om kundes bankforretninger. Samtidig, kan det være svært for denne medarbejder at få job i et andet pengeinstitut, fordi disse ligeledes snakker sammen. Derfor er tavshedspligten en svær dyd og en byrde for medarbejderne, men tavshedspligten er i særdeleshed en dyd som skal iagttages og italesættes.

Ovenstående eksempel vedrørende mundtlig videregivelse af informationer om kunders bankforretninger, er en svær bevisbyrde hvis dette kommer til domstolene. Efter Højesteretspraksis kan billeder eller videregivelse af informationer om personers privatsfære, både hvad der angår personens færden i dennes egentlige privatsfære og hverdagssituationer i det offentlige, straffes efter § 264 d.⁹⁴ Bestemmelsen foreskriver at en sådan videregivelse, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det vil dog være tvivlsomt om der falder dom, hvis der er tale om mundtlig

---

⁹³ Bilag 4, s. 4, l. 25-26.

⁹⁴ Højesteret (2010).

videregivelse og det vurderes at der sjældent vil falde dom i ord-mod-ord-sager. Derfor vil domsafsigelse højst sandsynligt oftere ske, hvis videregivelsen af informationer sker på skrift eller på andet varigt medium. Se evt. dom afsagt i sag mod Se & Hør.⁹⁵

2.4. Delkonklusion

Ovenstående har påvist, at hvidvask ikke er en hyppig problematik på Færøerne, men til trods for dette, har de færøske pengeinstitutter, herunder Suðuroyar Sparikassi, foretaget indberetninger på baggrund af mistanke om hvidvask og anden økonomisk kriminalitet. Der er i ultimo 2019 udkommet et styresignal fra Fíggjarmálaráðið, om at pengeinstitutterne skal indberette ved mistanke, og derfor har sparekasserne omlagt deres interne praksis fra at indberette ved begrundet mistanke, til blot at indberette ved mistanke. Dette formoder hvidvaskchef kommer til at resultere i flere indberetninger, dog formoder han at SØIK's indsats hænger sammen med det indberettede beløb, og derfor er det usikkert om den nye indberetningspraksis kommer til at resultere i domsafsigelser.

Ydermere er det påvist at der er fordele og ulemper forbundet med Færøerne, som småsamfund. Fordelene består i at lovgivningsmagten har valgt at decentralisere hvidvaskkontrollen af eksempelvis enkeltmandsvirksomhederne til Vinnumálaráðið, og lovgivningsmagten har besluttet at kunderne skal komme med de generelle informationer som pengeinstitutterne skal bruge i forhold til kundekendskabsprocedurerne.

På grund af landets størrelse kommer de fleste beboere hinanden ved, og derfor kommer sager omhandlende økonomisk kriminalitet ofte for dagens lys. Bagsiden ved småsamfundet er, at det er svært at verificere de generelle oplysninger, som kunderne kommer med, fordi pengeinstitutterne ikke kan vide om eksempelvis medarbejderne i TAKS har en medinteresse i en vis kundes bankforretninger og derfor kan være medvirkende. Denne form for inhabilitet har sparekassen også været nødsaget til at forholde sig til, fordi deres medarbejdere kan have nære relationer eller være beslægtede med kunderne.

Slutligt, er det påvist i ovenstående, at der på grund af landets lille population er en stor iboende risiko for at der kan ske tavshedspligtsbrud. Et tavshedspligtsbrud kan resultere i professionsmæssige konsekvenser, som kan ramme medarbejderens privatsfære. De professionsmæssige konsekvenser kan resultere i at medarbejderen bliver fyret og i værste fald, kan dette blive en hæmsko for

---

⁹⁵ Højesteret (2010).

medarbejderen og derved kan vedkommende ikke blive ansat igen. Konsekvenserne i forhold til medarbejderens privatsfære, kan forekomme i form af bødestraf eller fængselsstraf. Som påvist i ovenstående, er dette en meget svær bevisbyrde, såfremt der ikke foreligger noget skriftligt, men risikoen skal tages i alvor.

Kapitel 3 – Suðuroyar Sparikassi's hvidvaskforanstaltninger og pengeinstitutternes dilemmaer i forhold til PEP'ere

Dette kapitel forsøger at beskrive og analysere Suðuroyar Sparikassi's forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og anden økonomisk kriminalitet. Dette efterfølges af problematikker som de færreste pengeinstitutter har med PEP'ere og håndteringen af disse. Kapitlet slutes af med en delkonklusion.

3.1. Suðuroyar Sparikassi's forebyggende foranstaltninger

3.1.1. Risikovurdering og risikostyring

I 2015 udgav Finanstilsynet rapporten 'Små og mellemstore pengeinstitutter – hvidvaskområdet', hvori Finanstilsynet oplyste om deres observationer under deres inspektioner i de små og mellemstore pengeinstitutter. Finanstilsynet observerede at de berørte pengeinstitutter havde en mangelfuld forståelse for lovens bestemmelser vedrørende risikostyring og risikovurdering, fordi HVID § 7, stk. 1 dikterer at *"Risikovurderingen skal tage udgangspunkt i virksomhedens eller personers forretningsmodel (...)"*⁹⁶. Finanstilsynet pointerede i rapporten, at omtrent en fjerdedel af pengeinstitutterne havde foretaget risikovurderingen ufra en generel branchevurdering, og derfor var deres risikovurdering ikke tilfredsstillende.⁹⁷

Ydermere forefandt Finanstilsynet, at der var gennemgribende mangler vedrørende den hvidvaskansvarliges forretningsgangsbeskrivelse. Manglerne fremkom i form af at forretningsgangsbeskrivelsen ofte var en teknisk beskrivelse for medarbejderne, hvilket reelt kun havde til formål at informere medarbejderne hvor de skulle henvende sig. Hertil var hvidvaskansvarlig-rollen ofte udfyldt af en medarbejder der i forvejen besad en lederstilling, og hermed var forretningsgangsbeskrivelsen egentlig en funktionsbeskrivelse.⁹⁸

Hvidvaskchefen i Suðuroyar Sparikassi fortæller at han selv agerer som leder andetsteds i virksomheden, men dette anser han ikke om en komprimering af hans arbejdsstilling som hvidvaskansvarlig. Begrundelsen for dette er, at der er så lidt AML-arbejde i Suðuroyar Sparikassi, at der ikke er nok arbejdsopgaver til at bemande én enkelt mand, og derfor er det økonomisk uhensigtsmæssigt for sparekassen. Hvidvaskchefen mener ikke at denne forretningsgang påvirker

---

⁹⁶ Hvidvasklovens § 7, stk. 1.

⁹⁷ Finanstilsynet (2015).

⁹⁸ Ibid.

kvaliteten af det udførte AML-arbejde, fordi de procedurer som anvendes, beror på dansk praksis der er implementeret i Bank Nordik, og da Finanstilsynet ikke har givet Bank Nordik påbud, må procedurerne anses som tilfredsstillende.⁹⁹

Konsekvenser for manglende gennemførelse af risikovurdering og risikostyring fremgik af sagen U.2013.1872 Ø/TfK, som beskrevet i afsnit 'Anordningens forebyggende foranstaltninger', underafsnit 'Risikostyring'. Dommen omhandlede en finansiel virksomhed, som blev sanktioneret for manglende overholdelse af HVID' §§ 7-9, og idet sparekassen er et meget lille pengeinstitut, er sparekassen sårbar i forhold til sanktioner og derfor har hvidvaskchef, efter bedste evne, forsøgt at gennemføre tilfredsstillende procedurer for at efterleve HVIDA's krav hertil. Det er vigtigt at forstå, at risikovurderingen er bestemmende for hvordan risikostyringen skal foregå, og disse tiltag er fundamentet for pengeinstitutteres AML-procedurer og hertil hørende forebyggende foranstaltninger, og derfor skal der gøres særligt meget ud af HVID §§ 7-9.

Suðuroyar Sparikassi's risikovurdering og risikostyring

Suðuroyar Sparikassi's risikovurdering tager højde for i den supranationale risikovurdering (EU's), og den nationale risikovurdering (SØIK's) og brancheforeningen Lokale Pengeinstitutteres (LOPI's) risikovurdering. Dog tager selve risikovurderingen udgangspunkt i sparekassens forretningsmodel, og er opdelt efter følgende områder; 1) kunder, 2) leveringskanaler, ydelser, produkter og transaktioner og 3) geografiske områder, som kommer til at blive gennemgået i nedenstående.

Idet risici er dynamiske, evaluerer hvidvaskchefen regelmæssigt på risikovurderingen. For at identificere hvor risikovurderingen har brug for at blive ajourført, deltager hvidvaskchefen hyppigt i AML-vidensdelingsgrupper på Færøerne og i Danmark. Dette gør han for at undersøge de øvrige pengeinstitutter; interne kontrol, skriftlige politikker, forretningsgange, opdatering af risikostyring, fokusområder, risikoklasserne, opbevaring af registreringer, mv. Heri har hvidvaskchefen sparekassens størrelse in mente, for at filtrere i informationerne og herefter finde ud af, hvad der er relevant og realistisk for Suðuroyar Sparikassi. Hvidvaskchefen pointerer, at det er vigtigt for sparekassen at være lidt for skrap i risikovurderingen og især i risikostyringen, fordi det er nemmere at forebygge fejl end at rette op på fejl.¹⁰⁰

Risikovurderingen klassificerer de ovenstående nævnte områder i lav-, middel- og højrisikoområder, og sidde er styrende for at afdække, hvordan risikostyringen skal foretages og hvor ofte områder

---

⁹⁹ Bilag 4.

¹⁰⁰ Bilag 4.

indenfor områderne skal undersøges. eksempelvis skal et højrisikoområde, såsom en højrisikokunde, tjekkes langt oftere end en lavrisikokunde. Et område hvor hvidvaskchefen for Suđuroyar Sparikassi mener at sparekassen brillerer, i forhold til risikostyring, er transaktionsområdet.¹⁰¹

Dette område har været klassificeret som et højrisikoområde, men efter risikostyring og implementering af forebyggende tiltag, er området blevet omklassificeret som et lavrisikoområde. De forebyggende foranstaltninger der har muliggjort denne omklassificering, er ansættelse af medarbejdere, der har til formål at gennemgå alle transaktionerne i sparekassen. Sparekassen ansatte 3-4 medarbejdere, der kun beskæftiger sig med indgående og udgående transaktioner til og fra udlandet, og ligeledes har sparekassen ansat 1-2 medarbejdere der håndterer alle transaktioner i indlandet. De interne forretningsgange foreskriver, at alle transaktioner skal godkendes af en medarbejder, og på grund af sparekassens begrænsede medarbejderantal, er det nemt at finde frem til just den medarbejder der har godkendt en given transaktion. Desuden har inddelingen, i hhv. indlands og udlands transaktioner, gjort at sparekassen centraliserer specialviden, og hermed har medarbejderne en bedre mavefornemmelse i forhold til transaktionerne. Derfor mener hvidvaskchefen, at medarbejderne via deres erfaringer, nemmere kan opfange uregelmæssigheder og dermed er risikoen for at blive anvendt til hvidvask samt terrorfinansiering minimeret.

Denne manuelle gennemgang gør også at medarbejderne kan opfange om en ny eller gammel kunde er begyndt at modtage eller sende penge til og fra udlandet. Betydningen af dette vil blive dybdegående forklaret i nedenstående afsnit '3.1.2. Suđuroyar Sparikassi's kundekendskabsprocedurer' og 'Risici relaterede til leverings-og transaktionskanaler, ydelser, produkter og transaktioner'.

Et område der er vurderet som et højrisikoområde, er kundernes fysiske fremmøde i sparekassens filialer. Her skal medarbejderne forholde sig til kunden og forsøge at bevare den gode kundekontakt. Dette er dog en svær balancegang, fordi medarbejderne skal spørge ind til store indbetalinger og dette *"bliver betragtet som en fornærmelse og derfor er det svært for kassemedarbejderne at spørge ind til dette."*¹⁰²På trods af at kunderne opfatter medarbejdernes spørgsmål som en fornærmelse, har ledelsen i sparekassen gjort meget ud af at skole medarbejderne i dette. Da det nævnte scenarie indeholder et menneskeligt element, vil der til enhver tid være en iboende risiko for at medarbejderne kan være medvirkende i forhold til omgåelse af hvidvaskkontrollen, og derfor kan dette område ikke

---

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Bilag 4, s. 5, l. 1-2.

blive kategoriseret anderledes. Her har selvkontrollen en afgørende rolle. Se afsnit '2.2.2. Selvkontrol'.

Kunderelaterede risici

Lavrisikokunderne er kunder der har normale bankforretninger, herunder udlån og indlån. Juridiske personer der indgår i denne klassifikation, er børsnoterede virksomheder, fordi disse er underlagt en særlig oplysningspligt vedrørende transaktioner.

Middelrisikokunderne er kunder der foreløbigt er flyttet til udlandet eller kunder der rejser meget i udlandet, såsom *"(...) pizzamagere, og man ved godt at det hele ikke bliver opgivet og man ved heller ikke hvor de penge går til. Vi ved blot at de rejser til hjemlandet en gang om året og er hjemme i en til to mdr."*¹⁰³ Baggrunden for at disse kunder bliver karakteriserede som middelrisikokunder er, fordi EU definerer deres hjemland som højrisikolande i forhold til hvidvask.

Højrisikokunderne er kunder som defineret i lovens Bilag 2, dog har sparekassen valgt at inkludere kunder der ikke har henvendt sig fysisk i deres filialer, både ved oprettelse og efterfølgende. Baggrunden for dette, er at kunderelationen ikke er opbygget og derfor *"kan man ikke få en ordentlig mavefornemmelse af kunden"*¹⁰⁴, siger hvidvaskchef. Ydermere indeholder denne klassifikation PEP'erne, hvori sparekassen forholder sig til Finanstilsynets liste over PEP'ere, men der er rigtig få færinger heri og derfor har sparekassen udarbejdet egne interne procedurer for disse, der blandt andet indeholder ekstra undersøgelser for ministre, offentlige ansatte chefer, medlemmer af Lathinget, mv.¹⁰⁵ Se mere i nedenstående afsnit '2.4. Pengeinstitutternes problematikker i forhold til politisk eksponerede personer'.

Risici relaterende til leverings-og transaktionskanaler, ydelser, produkter og transaktioner

Leverings-og transaktionskanaler danner grundlag for; hvordan forretningsforbindelsen med kunderne etableres og hvordan sparekassen leverer produkter og ydelser til disse kunder.¹⁰⁶ Her har sparekassen vurderet hvilke udbydere de skal anvende, for at sparekassen kan levere ydelser og produkter til kunderne. Her undersøges blandt andet korrespondentforhold til andre banker, som er relevant i forhold til sparekassen som vekslingsvirksomhed. Sparekassen vurderer derfor, om den anden part i korrespondentforholdet kan have tilknytninger til hvidvask eller finansiering af terrorisme. Hvidvaskchefen pointerer, at hvis en af deres korrespondentforhold har disse

---

¹⁰³ Ibid, s. 5, l. 28-30.

¹⁰⁴ Ibid, s. 3, l. 23-24.

¹⁰⁵ Bilag 4.

¹⁰⁶ Fogtdal, Hans., Schradieck, Peter, m.fl. (2020), s. 199.

tilknytninger, vil sparekassen bryde samarbejdet med vedkommende, fordi sparekassen ikke ønsker at blive associeret med økonomisk kriminalitet.¹⁰⁷

Vedrørende ydelserne, produkterne og transaktionerne vurderes disse efter; om de fremmer anonymitet, kompleksitet, værdi og volumen. Her har sparekassen et stort fokus på transaktioner, fordi disse kan passere gennem mange pengeinstitutter og derved fremmes anonymitet og kompleksitet. Derfor bliver alle indgående og udgående pengestrømme til og fra udlandet manuelt kontrollerede af sparekassens medarbejdere. Baggrunden for denne handling er todelt; 1) i tilfælde af fejltransaktioner, er det svært og nogle gange problematisk at tilbagekalde transaktioner og 2) hvidvaskkontrol.¹⁰⁸

Geografiske risici

Her har sparekassen vurderet at produkterne og ydelserne har en iboende risiko for at blive misbrugt til hvidvask, blandet andet på grund af kapitalens-og personers frie bevægelighed. Derfor kunne det være nemt for kunderne at anmode om eksempelvis et lån via internettet, hæve beløbet enten på Færøerne eller i udlandet, og derefter anvende kapitalen til at fremme økonomisk kriminalitet.¹⁰⁹ For at undgå disse scenarier, yder sparekassen derfor ikke lån til kunder, der ikke henvender sig fysisk i sparekassen, hvis kunderne ikke er blevet verificerede fysisk i en af sparekassens filialer. Dette er gældende uanset om der er tale om fysiske eller juridiske personer. Grunden til dette er at sparekassen ønsker at være med i det første led og derved er der bedre muligheder for kontrol.¹¹⁰

3.1.2. Suðuroyar Sparikassi's kundekendingsprocedurer

HVIDA §§ 10-11 kræver at institutioner og personer der er underlagt loven, foretager kundekendingsprocedurer, når; en forretningsforbindelse etableres, kundens omstændigheder ændrer sig, og løbende mens forretningsforbindelsen er aktiv. Hvidvaskchefen for Suðuroyar Sparikassa mener at sparekassen overholder lovens kapitel 3 – om kundekendingsprocedurer og han fortæller at sparekassen har gjort sig særdeles umage med overholdelsen af de nævnte bestemmelser. Grunden til dette er fordi det er et lovkrav, som derfor skal følges, men også fordi bestemmelserne er med til at bevare kontakt med hele kundeporteføljen.¹¹¹

---

¹⁰⁷ Bilag 4.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Bilag 4.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Ibid.

Kundekendskabsprocedurer

Hvidvaskchefen fortæller at kundekendskabsprocedurerne er inddelt i to kategorier; erhvervelse og løbende overvågning. Erhvervelse dækker over; anmodning fra kunden om at etablere kundeforholdet, indsamling af informationer om kunden, spørgen ind til kundens forventninger til at anvende sparekassens produkter og services, kundesanktioner og PEP-screening, og slutligt, kundens risikovurdering. Løbende kundeovervågning dækker over processerne; løbende indsamling af informationer og spørgende indtil kundens forventninger til at anvende sparekassens produkter og services, sanktionscreening af kunder og transaktioner, transaktionsovervågning, og slutligt, undersøgelser, eskalering og exit.

Erhvervelsesprocesserne

Erhvervelsesprocesserne sker ved at privatkunder og erhvervelseskunder udfylder et dokument, hvori de potentielle kunder har afgivet informationer efter HVIDA § 11, stk. 1, nr. 1, a-b. Informationerne indbefatter P-tal (red. færøsk CPR-nummer) eller V-tal (red. færøsk CVR-nummer), navn, adresse og andre gemene oplysninger. Efterfølgende skal lignende information gives til sparekassen, hvis der sker forandringer i kundens privatsfære, såsom salg af virksomhed, konkurs eller skilsmisse, eller når sparekassens interne systemer giver påmindelse om dette. Dette er den del af den løbende overvågning, og derfor bedes læseren se afsnit 'Løbende overvågning' for mere information herom.

Efter at kunden har afgivet informationerne, verificerer sparekassens medarbejdere oplysningerne og sørger for at informationerne er korrekte, hvilket kan gøres ved at kontakte Hagstovan (red. færøske folkeregister) og TAKS (red. færøske skattemyndighed), som anses for at være pålidelige og uafhængige kilder. Begrundelsen for verificeringen, er at sikre at kunderne eksisterer og at de er af kød og blod. Hvis der er tale om en juridisk person, eksekveres disse procedurer, for at sikre at der er fysiske personer – reelle ejere - bag den juridiske person, jf. HVIDA §§ 14-15. Vigtigheden af at finde frem til de fysiske personer bag juridiske personer, er at formindske risikoen for at der er tale om et stråmands-selskab [et selskab som anvendes til at hvidvaske penge], som kan bruges til at fremme hvidvask.

Denne procedurer efterfølges af en screening af kunden i forhold til sanktionslisterne, fra EU, Forenede Nationer (herefter FN) og the Office of Foreign Assets Control (herefter OFAC), for at sikre at sparekassen ikke misbruges til terrorfinansiering. Medarbejderne har in mente, at terrorfinansiering er sværere at afdække end hvidvask, fordi terrorhandlinger ikke er omkostningstunge, hvilket blev påvist ved terrorangrebet i Nice på Bastille dagen i 2016. Dette angreb er blevet vurderet til at have

kostet terroristerne omkring 2.500 EURO.¹¹²En ting som medarbejderne er særligt opmærksomme på, er hvis eksempelvis afdrag på huslån kommer fra udenlandske pengeinstitutter, og hvis dette ikke har været kundens kutyme førhen. For det første, rykker dette på den hensigt, som kunden har indgivet i erhvervsprocessen, hvis dette ikke er nævnt, og derved er sparekassen forpligtet til at spørge ind til transaktionen. For det andet, kan dette resultere i at kapital frigives, som kan anvendes til finansiering af et terrorangreb.

Det næste skridt for sparekassen, er at screene kunderne efter Finanstilsynets PEP-liste, men her har sparekassen valgt at gå et skrift videre, fordi sparekassen mener at PEP-listen er misvisende og mangelfuld. Hvidvaskchefen fortæller, at sparekassen trækker meget på almen viden og selvkontrollen, fordi mange lautingsmænd, landstysmænd, disses nærtstående og nære samarbejdspartnere ikke fremgår af PEP-æosten, og derfor tilføjer sparekassen de nævnte aktører manuelt i deres interne PEP-listesystem. Se eventuelt afsnit '1.5.5. Pengeinstitutternes efterspørgsler i forhold til hvidvaskloven'.

Alle de ovenstående nævnte handlinger, danner grundlag for sparekassens risikovurdering af kunden – lav-, middel- og højrisiko – og risikovurderingen er styrende for, hvilke foranstaltninger der skal anvendes i relation til kunden, jf. HVIDA § 11, stk. 1, nr. 1-5. Klassifikationen er afgørende for, hvor meget tilsyn sparekassen skal føre med kunderne. Eksempelvis kræver loven, at en PEP undersøges oftere end en lavrisikokunde, fordi PEP'ere besidder særlige offentlige hverv, der kan være modtagelig overfor bestikkelse. Sparekassens praksis er, at lavrisikokunderne undersøges med 5 års mellemrum, middelrisikokunderne med 3 års mellemrum og højrisikokunderne tjekkes årligt.

Hvidvaskchef fortæller at et kundemøde ofte giver en mavefornemmelse af kunden, og derfor er det sparekassens praksis at bede kunden om et fysisk fremmøde i sparekassens filialer. Disse kunder bliver som regel klassificerede i lav- eller mellemrisikogruppen. Hvis kunderne ikke har mulighed for fysisk fremmøde, bliver disse kunder per automatik klassificerede som højrisikokunder. Dette er noget som sparekassen selv har valgt at gøre, og er ikke noget som loven foreskriver at de skal gøre. Begrundelsen for denne praksis er, at det fysiske fremmøde er en del af verificeringen af kunden, og dermed er risikovurderingen ikke ensbetydende med at kunderne formodes at være mere tilbøjelige til at begå hvidvask. Hvidvaskchefen fortæller at en manglende mavefornemmelse eller hvis mavefornemmelsen siger at der er noget som ikke giver mening, vil sparekassen hellere undersøge disse kunders bankforretninger oftere og grundigere, for at dække sparekassen ind. Sparekassen er,

---

¹¹² Bilag 4.

som det mindste pengeinstitut i kongeriget, meget sårbar overfor sanktioner, som kan blive en realitet ved manglende overholdelse. Derfor er sparekassens praksis, at der skal hellere gøres lidt for meget end lidt for lidt.¹¹³

Løbende kundeovervågning

Mange af handlingerne i den løbende overvågning er gentagelser af erhvervsprocesserne, men gentagelserne er nødvendige, fordi HVIDA § 11, stk. 1, nr. 5 foreskriver at det. Derfor skal sparekassens medarbejdere, løbende indsamle informationer om og fra kunderne, både på grund af påmindelse herom og hvis der er tvivl om de tidligere indhentede oplysninger, jf. A § 10, stk. 1, nr. 5. Medarbejderne får en påmindelse fra det interne AML-system, og påmindelserne kommer med regelmæssige tidsmæssige intervaller, som nævnt i afsnit 'Erhvervsprocesserne'.

Intervallerne er varierende efter risikogrupperne, og derfor skal eksempelvis en PEP tjekkes langt oftere end en kunde der er klassificeret i lavrisikogruppen. Dog er det også muligt at tjekke højrisikokunderne oftere, end hvad systemet giver påmindelser om, og dette kan ske hvis der sker begivenheder der giver anledning til dette. Som nævnt under afsnittet '2.2.3. Inhabilitet', blev en fiskeriminister undersøgt meget nøje, fordi medierne havde skrevet at han havde været med til at udbetale udbytte fra Vinnufarmagrundinum til udenforstående aktører. Dette, pointerer hvidvaskchefen, er grundlag for at tjekke sådanne personer noget oftere.¹¹⁴

Ifølge ordlyden, løbende overvågning, er der tale om en proces der igangsættes efter at kunden er begyndt at foretage bankforretninger, og derfor har sparekassen transaktionsspor som kan kontrolleres. Transaktionerne og kunderne screenes, endnu en gang, op imod sanktionslisterne. Dette gøres for at undersøge om kunden har modtaget eller sendt penge til lande der fremgår af listen. Se begrundelsen i ovenstående under 'Erhvervsprocesser'. Disse lande kan eksempelvis være Afghanistan, Egypten, mv.¹¹⁵ Hermed er der ikke tale om en konkret vurdering, hvis kunden fremstår af sanktionslisterne, og derfor skal sparekassen standse transaktionen. Idet alle transaktioner, også de internationale transaktioner, manuelt skal godkendes, mener hvidvaskchefen at de fleste af disse transaktioner bliver opfangede af medarbejderne. Andre transaktioner der standses, er transaktioner der er af en vis volumen eller indsætninger og hævnings, der bryder med kundens adfærdsmønstre. Se mere i afsnit '3.1.1. Risikovurdering og risikostyring'.

---

¹¹³ Bilag 4.

¹¹⁴ Bilag 4.

¹¹⁵ Udenrigsministeriet (2020).

Dette skal dog ikke forstås som om sparekassen ultimativt forbyder kunderne at foretage transaktioner til disse lande, såfremt det er til legale formål [kan være tale om ambassadører der er flyttet til landene på sanktionslisterne], men sparekassen kan nægte at lade transaktionen gå igennem, indtil der er kommet forklaring herom. Dog kan sparekassen vurdere at denne type af transaktioner er uacceptable for virksomheden, og derfor kan sparekassen vælge at tilbageholde transaktionen, og efterfølgende vurdere om kunden skal afvikles eller om ekstra forebyggende foranstaltninger skal anvendes på kunden. Hvidvaskchef fortæller at dette forekommer, når kunden har haft mistænksomme transaktioner eller hvis transaktionerne markant bryder kundens adfærdsmønster – som adspurgt i ovenstående.

Lignende transaktioner rykker dog på den hensigt, som blev indgivet da forretningsforbindelsen blev skabt, og samtidig bryder det det hidtil kendte transaktionsmønster for kunden. Derfor ringer sparekassen til kunden, hvor samtalen forklædes som en tjenesteydelse, og heri afdækkes grunden til transaktionen. Efterfølgende vil denne kunde blive overvåget noget oftere og det kan medføre en reklassifikation. Det vil sige at en lavrisikokunde kan ende som en middel- eller højrisikokunde.¹¹⁶ Se mere under afsnittet 'Kundekendingsprocedurer med skærpende krav'.

Hvidvaskchef fortæller at visse transaktioner er blevet tilbageholdt, hvortil han nævner en sag om en ældre dame, der *"mistede 80.000 kr., fordi kunden havde mødt en sød mand i London der manglede penge og det viste sig at hun ikke var den eneste som han kontaktede, og derfor nægtede vi, fordi vi fangede hende i den manuelle kontrol af transaktioner"*¹¹⁷ Efter sparekassen havde nægtet at lade transaktionen gå igennem, blev damen sur, skiftede bank til Bank Nordik, hvor transaktionen gik igennem. Idet Færøerne er et åbent samfund, fik Suðuroyar Sparikassi besked herom en uge efter snyderiet var gennemført. Hvidvaskchefen pointerer, at det er selvfølgelig forfærdeligt at sådanne scenarier kan forekomme, men *"(..) banditterne skider jo på det og tænker kun på pengene"*^{118, 119}

Den sidste del af den løbende overvågning er; undersøgelser, eskalering [afdækning af omfanget af hvidvask] og exit. Under dette er transaktioner der har slået alarm i sparekassens interne AML-system. Derfor bliver disse transaktioner manuelt gennemgået af AML-personel, og der undersøges om der har begivenheder der giver anledning til en indberetning til SØIK. Det der undersøges er;

---

¹¹⁶ Bilag 4.

¹¹⁷ Bilag 4, s. 5-6, l. 32-1.

¹¹⁸ Bilag 4, s. 6, l. 6.

¹¹⁹ Bilag 4.

baggrunden for usædvanlige transaktioner, formålet med komplekse transaktioner, transaktioner af en vis volumen og generelle aktiviteter, der ikke har noget konkret beviseligt lovligt formål.¹²⁰

Der er altså tale om 'mistænksomme transaktioner' som kendetegner anbringelsesfasen eller sløringsfasen i hvidvaskprocessen og disse indberettes til SØIK. Hvidvaskchef fortæller at sparekassens AML-system ofte slår alarm, men det er de færreste der giver anledning til indberetning. Hvidvaskchefen fortæller, at der er en grund til, det hedder forebyggende foranstaltninger, og idet SDC's banksystem er så finmasket i relation til hvidvask, giver dette anledning til mange kundeundersøgelser. Hvis der ville være tale om hvidvask, har sparekassen den praksis, at kunden opsiges som kunde i sparekassen og indberettes til SØIK.¹²¹

Hvidvaskchefen fortæller om en hændelse, hvor systemet slog alarm, fordi en kunde foretog relativt store hævnings på i alt 120.000 kr. over nogle få måneder. Sparekassen henvendte sig til kunden, fordi dette brød med kundens normale transaktionsmønstre, fordi *"at tage til Danmark for at købe en bil til 120.000 kontant lyder meget underligt"*¹²². Denne kunde blev indberettet til SØIK, men sparekassen har ikke hørt mere efterfølgende. Hvidvaskchefen formoder at der er en sammenhæng mellem indsatsen fra SØIK og beløbet der indberettes.¹²³

Kundekendskabsprocedurer med lempende- eller skærpende krav.

Hvidvaskchef fortæller at sparekassen ikke foretager kundekendskabsprocedurer af børns bankforretninger, fordi det er vurderet at være yderst usandsynligt at disse vil begå hvidvask. Ovenpå dette, er opsparingerne som regel kun åbne for indbetalinger og lukkede for udbetalinger indtil barnet bliver 18 eller 21 år. Sparekassen undersøger rigtigheden af personoplysningerne, når opsparingskontoen oprettes ved, de nævnte, uafhængige kilder. Dette vurderer hvidvaskchef er i overensstemmelse med undtagelsesbestemmelsen til kundekendskabsprocedurerne, som findes i HVIDA § 21, stk. 1-2. Foruden børneopsparingerne, foretager sparekassen de normale kundekendskabsprocedurer på alle andre kunder, der er vurderet som lavrisikokunder.

Derimod bliver højrisikokundegruppen undersøgt efter hvidvasklovens bestemmelser om skærpende kundekendskabsprocedurer, som findes i HVIDA §§ 17-20. Bestemmelserne foreskriver at kunden skal udredes efter højrisikofaktorer, som fremgår af lovens bilag 3, og efter skønsmæssige faktorer der vurderes at være relevante, jf. HVIDA § 19. Her har selvkontrollen en afgørende rolle, fordi det

---

¹²⁰ Fogtdal, Hans., Schradieck, Peter, m.fl. (2020), s. 347.

¹²¹ Ibid.

¹²² Bilag 4, s. 5, l. 23.

¹²³ Bilag 4.

er sparekassens praksis at undersøge kundernes omdømme og dermed giver en stor indsigt i samfundet viden, som gør at risikovurderingen af kunden er mere grundig end andetsteds. De skærpende omstændigheder gør sig i særdeleshed gældende i forhold til PEP'ere, deres nærtstående og nære samarbejdspartnere, fordi disse er vurderet til at være af øget risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme, jf. HVIDA §§ 17, stk. 1 og § 18, stk. 1. Se mere i afsnit '3.2. Pengeinstitutters problematikker i forhold til politisk eksponerede personer'.

3.1.3. Risikovurdering og klassificering af kunderne

Alle de ovenstående nævnte handlinger, i erhvervsprocesserne og løbende kundeovervågning, foretages for at sparekassen kan vurdere; hvilken risiko kunden udgør for sparekassen, for at fastslå hvilke foranstaltninger der skal anvendes på kunden og om kundens risiko er acceptabel for sparekassen, jf. HVID § stk. 1, nr. 1-5.

Klassificeringen:

Sparekassen klassificerer kunderne i lav-, middel- og højrisikogrupper, hvilket bliver opgjort via et pointsystem der går fra 1 til 5 points. Kunder med 1 til 2 points er lavrisikokunder, mens kunder med 3-4 er middlerisikokunder og 5 er højrisikokunder. Hvidvaskchefen for Suđuroyar Sparikassa fortæller at alle kunder har mindst et point, fordi dette gives blot for at være 'herboende'. Yderligere points kan gives, hvis kunden eksempelvis har dobbelt statsborgerskab, foretager transaktioner fra udlandet, mv. Kunder som varetager PEP-stillinger eller lignende, ender per automatik med 5 points, og dette er uanset om de ikke har dobbelt statsborgerskab eller er skattepligtige i flere lande.¹²⁴

Sparekassen har valgt at være ekstra skarp i forhold til højrisikokunder, fordi kunder som ikke er blevet verificerede face-to-face ender automatisk med at blive højrisikokunder. Begrundelsen for dette er, at en del af verificeringen af kunden sker via fysisk fremmøde, og derfor er denne klassificering ikke ensbetydende med at kunden udgør en mere væsentlig risiko, men dette er noget som sparekassen af egen vilje har valgt at gøre. Dette valg beror på at haltende kend-din-kunde-procedurer kan ende med sanktioner, og grundet sparekassens størrelse, hvilket sparekassen er sårbar overfor.¹²⁵

---

¹²⁴ Bilag 4.

¹²⁵ Ibid.

3.2. Pengeinstitutternes problematikker i forhold til politisk eksponerede personer

PEP'ere er en gruppe personer som varetager offentlige hverv, hvori personerne varetager samfundets interesser. Hvervene kan eksempelvis være Lathingmedlemmer, dommere, mv. og derved indeholder grupperingen hverv der kan være modtagelige overfor bestikkelse eller anden form for korrupsion. Se evt. mere om PEP'ere i afsnittet '1.4.3. Politisk eksponerede personer, disses nærtstående og nære samarbejdspartnere'. Hvidvaskvejledningen påpeger at reglerne ikke skal fortolkes som stigmatiserende, men PEP'erne, deres nærtstående eller nære samarbejdspartnere kan blive bedt om at forklare bevægelser i deres økonomi, fordi de har bestrider særlige offentlige erhverv.¹²⁶

3.2.1. Politikernes dilemma

Det politiske dilemma består i, at hvidvaskloven er implementeret og er derfor gældende ret, men samtidig, er en del af lovgivningen sat på standby fra Lathingets side af. Politikerne er usikre i forhold til lovens definition af PEP'ere, herunder hvor vidtrækkende definitionen skal fortolkes. Der er politisk enighed om at PEP-listen fra Finanstilsynet ikke er fyldestgørende eller repræsentativ, fordi mange af Lathingets medlemmer, deres nærtstående og nære samarbejdspartnere ikke er på listen og at listen blot indeholder cirka 100 færøske personer, hvoraf de fleste ikke er bosiddende eller bankkunder på Færøerne.¹²⁷ Derfor har Lathinget besluttet at Fíggjareftirlitið [red. færøske finanstilsyn] skal udarbejde en vejledning samt en opdateret PEP-liste over de færøske PEP'ere, dog er det uvist, hvornår disse tiltag bliver til en realitet. Fíggjareftirlitið har i betænkningen til loven pointeret, at tiltagene skal udarbejdes i samråd med danske myndigheder og skal offentliggøres med en bekendtgørelse – ligesom i Danmark med hvidvaskvejledningen.¹²⁸ Dog er det vigtigt at slå fast, at de færøske politikere fortsat ønsker at pengeinstitutterne skal indberette deres PEP'ere, sådan at disse bliver offentliggjort med Finanstilsynets PEP-liste.¹²⁹

På nuværende tidspunkt, forventes de nævnte tiltag at blive offentliggjorte d. 1. juli, men den hvidvaskansvarlige ved Bank Nordik pointerer, at tiltagene nok bliver yderligere forsinkede på grund af at det politiske fokus er på coronapandemien.¹³⁰¹³¹ På baggrund af de forhenværende forsinkelser, har man fra politisk side af, godtaget at pengeinstitutterne har udviklet forskelligartede måder for at opsnappe PEP'ere, deres nærtstående og deres nære samarbejdspartnere, men kontrollen af disse

---

¹²⁶ Finanstilsynet (2018b), s. 80.

¹²⁷ Bilag 5.

¹²⁸ Felagið Peningastovnar (2019a).

¹²⁹ Bilag 5.

¹³⁰ Felagið Peningastovnar, (2019b).

¹³¹ Bilag 5.

fungerer på samme måde om i Danmark. Se evt. afsnit '1.4.3. Politisk eksponerede personer, disses nærtstående og nære samarbejdspartnere'.

3.2.1. Pengeinstitutternes dilemma

Et af pengeinstitutternes dilemmaer består i, at loven er sat i kraft og derfor skal pengeinstitutterne forholde sig til hele loven, men Foreningen for Pengeinstitutterne pointerer *"Skipanir skullu dagførast, um krøvini í lógini skullu líkast."*¹³²Citatet påviser at alle ordninger og systemer skal opdateres, hvis pengeinstitutterne skal opfylde lovens krav. Ordningerne og systemerne er endnu ikke opdaterede i forhold til PEP'erne og derfor er det svært, hvis ikke umuligt, for pengeinstitutterne at overholde lovgivningen til punkt og prikke, og derfor udføres PEP-kontrollen ud fra Finanstilsynets liste og almen viden.¹³³

Sparekassen og de øvrige pengeinstitutter har valgt at fortolke HVID § 2, nr. 6-8 meget udvidende, fordi pengeinstitutterne er af den overbevisning, at det er bedre at gøre for meget end at gøre for lidt.¹³⁴Derfor forsøger pengeinstitutterne efter bedste evne at kreere et fintmasket system for at finde frem til PEP'erne, ved blandt andet at anvende samfundets almene viden og selvkontrol. Hvidvask ansvarlig for Bank Nordik fortæller at for hver PEP, kommer der cirka 7 ekstra personer som skal underlægges denne skærpede kontrol, fordi dennes familie og nærtstående også skal medtages. Dette resulterer i at de færøske pengeinstitutter har og, i særdeleshed, kommer til at få en stor andel af den færøske population, der skal underlægges det skærpede samt hyppigere tilsyn. Se evt. afsnit '3.2.2. Suðuroyar Sparikassi's kundekendskabsprocedurer'.

Almen viden og selvkontrol

Den almene viden der nævnes, er viden om; hvem der er stemt ind til Latinget, hvem der besidder ministerposter og hvem der er dommere. Denne viden og selvkontrollen er meget anvendt i forhold til registrering af PEP'ere i Suðuroyar Sparikassa, fordi hvidvaskchefen har valgt at prioritere PEP'erne ud fra deres magtindflydelse, som er en varierende størrelse og derfor bliver *"En minister som er kunde ved os tjekket oftere end en Lautingsmand. En Lautingsmand skal jo have en stor del med sig for at kunne gøre noget, mens en minister kan gøre hvad han har lyst til, indenfor det relevante område."*¹³⁵Dette er muligt, fordi der er tale om højtprofilerede personligheder og ligeledes danner selvkontrollen baggrund for at disses nærtstående og evt. nære samarbejdspartnere kan blive

---

¹³² Felagið Peningastovnar (2019a), s, 1, l. 11.

¹³³ Bilag 5.

¹³⁴ Bilag 4.

¹³⁵ Bilag 4, s. 4, l. 3-5.

registrerede. Som hvidvaskchefen pointerer, er Færøerne et lille samfund hvori man snakker om hinanden og langt de fleste er beslægtede.

Disse tiltag er dog ikke vidtrækkende nok, fordi det er ikke alle der er nærtstående eller nære samarbejdspartnere til PEP'ere som gør sig mærkbare og derfor er der en stor risiko for, at alle relevante personer ikke bliver registrerede og heraf kontrollerede som de ellers burde blive. Hvidvaskchefen fortæller at processen i at finde frem til PEP'ernes nærtstående eller nære samarbejdspartnere er særdeles ressourcekrævende, både tids-og omkostningsmæssigt.¹³⁶ Grunden til at pengeinstitutterne vælger og ønsker at ofre disse ressourcer på registrering og kontrol af PEP'erne er på grund af Finanstilsynet og deres inspektioner. Hvis Finanstilsynet eksempelvis konkluderer at Suðuroyar Sparikassi ikke overholder lovgivningen, kan Finanstilsynet sanktionere pengeinstituttet og dette kan medføre at pengeinstituttet sættes i en sårbar situation.

Tavshedspligten

Ydermere er pengeinstitutternes tavshedspligt en problematik, fordi hvidvaskloven blot giver de ansatte berettigelse til at dele informationer i form af indberetninger, koncerninternt, mv., jf. HVID § 37-38 og lov om finansiel virksomhed blot giver de ansatte lov til at dele information, hvis der er tale om; en fejltransaktion, som led i varetagelse af administrative opgaver, koncernintern deling, mv., jf. FIL § 117-120b. Pengeinstitutterne kan dog anvende FIL § 121, hvori de kan indhente godkendelse fra PEP'en til at dele deres informationer med de øvrige pengeinstitutter i rådgivnings øjemed, men dette er ikke nogen sikkerhed for at de øvrige pengeinstitutter gøres opmærksomme på at de med stor sandsynlighed har en nærtstående eller nær samarbejdspartner til en PEP i deres kundesegment.¹³⁷ Dette er dog ikke noget som Suðuroyar Sparikassi eller de øvrige pengeinstitutter har praktiseret.

3.3. Delkonklusion

Det kan konkluderes ud fra ovenstående at Suðuroyar Sparikassi efter bedste evne forsøger at leve op til HVIDA's kapitel 2 og 3, omhandlende risikovurdering og risikostyring samt kundekendskabsprocedurer. Sparekassens holdning i forhold til loven er, at de hellere vil være lidt for strenge end lidt for lempelige, fordi sparekassen er sårbar i forhold til sanktioner fra Finanstilsynet.

Sparekassens risikovurdering tager udgangspunkt i den supranationale og den nationale risikovurdering. Dog har sparekassen valgt at inddrage en yderligere risikovurdering, nemlig

---

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Bilag 5.

risikovurderingen fra LOPI. Idet omverdenen og risikovurderinger er en foranderlig og er en skønsmæssig størrelse, deltager hvidvaskchefen i AML-vidensdelingsgrupper, både nationalt og internationalt, for at undersøge hvordan andre pengeinstitutter på samme størrelse forholder sig til risikovurdering og for dermed at finde frem til områder der kan opdateres. På baggrund af ovenstående analyse, fremstår risikovurderingen og risikostyringen til at være i overensstemmelse med lovens bestemmelser herom.

Idet kunderne er indtjeningsgrundlaget for sparekassen, henvender de fleste af risikoområderne sig direkte eller indirekte til disse. Dette gør at der et menneskeligt aspekt ved alle ydelser, produkter, leverings-og transaktionskanaler og dermed er der en iboende risiko for at disse anvendes til hvidvask eller terror finansiering. Dog har sparekassen minimeret visse risici markant, herunder transaktionsområdet, fordi der har været et stort fokus på intern kontrol herom. Derfor skal alle transaktioner, både indenlands og udenlands, godkendes af en medarbejder. Formålet med dette er todelt; 1) forebygge fejl, fordi de kan være svære at rette op på, og 2) for at forbedre de interne hvidvaskkontroller. Hvidvaskchef har pointeret, at selv om HVIDA's bilag 2 har karakteriseret transaktionsområdet som værende af høj risiko, har sparekassen vurderet at området er af minimal risiko, grundet de forebyggende foranstaltninger der er implementeret. Disse foranstaltninger påvirker ikke kun dette risikoområde, fordi de fleste af områderne er sammenhængende, samtidig er det muligt at kontrollere det meste af sparekassens foretagender, grundet sparekassens lille størrelse.

Sparekassens kundekendskabsprocedurer er inddelt i to faser; erhvervelse og løbende kundeovervågning. Det fremgår af ovenstående analyse, at sparekassen foretager kundekendskabsprocedurer i overensstemmelse med HVIDA's §§ 10-20. Denne vurdering beror på at sparekassen fortager de nævnte processer efter bedste evne og samtidig, forsøger hvidvaskchefen hele tiden at finde frem til 'best practice' på området, for derefter at implementere denne i sparekassens AML-område – hvor det er relevant. Dermed må det ligeledes vurderes at sparekassen har et fast fundament, hvorpå de forebyggende foranstaltninger kan anvendes på kundefloden.

Den største problematik som sparekassen står overfor, er PEP'erne, fordi Finanstilsynets PEP-liste er mangelfuld og at denne del af loven er sat i bero fra politisk side af. Hvidvaskchef fortæller at han har deltaget i en PEP-testcase sammen med de øvrige hvidvaskansvarlige for landets pengeinstitutter, hvor de sammen, forsøgte at skabe en PEP-liste. Dette resulterede i at næsten alle færinger på Færøerne endte i denne kategori, fordi hver PEP'er hiver cirka 7 ekstra personer ind som nærtstående

eller nære samarbejdspartner. Her anvender hvidvaskchefen selvkontrollen i samfundet, for at finde frem til PEP'ernes nærtstående og nære samarbejdspartnere.

Heraf udspringer der en ny problematik, fordi pengeinstitutterne ikke må kontakte hinanden og informere hinanden om, at de muligvis har en PEP's nærtstående eller nære samarbejdspartner i deres kundesegment. Dette pointerer, endnu en gang, at der er et stort behov for den PEP-liste som Fíggjarmálaráðið har agtet at udarbejde. Hvidvaskansvarlig hos Bank Nordik fortæller at udarbejdelsen af listen er blevet udsat over flere omgange og på grund af coronapandemien forventer hun flere udsættelser.

Kapitel 4 – Sammenfatning

I dette kapitel diskuteres analyserne, forekomsten af økonomisk kriminalitet og særferøse forhold der skal iagttages samt Suðuroyar Sparikassi's forebyggende foranstaltninger, for at finde frem til svaret eller mulige svar på afhandlingens problemformulering. Efterfølgende vil diskussionen lede videre til besvarelsen af afhandlingens problemformulering. Slutligt, vil der redegøres for hvorfor problemstillingen er relevant på nuværende tidspunkt og i et fremtidsperspektiv, hvilket vil finde sted i perspektiveringsafsnittet.

4.1. Diskussion

Som det fremgår af ovenstående, er der forskellige udfordringer i forhold til hvidvaskregulering og implementeringen af denne. Det er svært at være pengeinstitut på Færøerne, når ordninger, systemer og lister, der har med hvidvaskforebyggelse at gøre, ikke er blevet opdaterede. På grund af manglende vejledninger samt lister, såsom PEP-listen, er det svært at være pengeinstitut på Færøerne, fordi disse er usikre om de overholder lovgivningen. Pengeinstitutterne skal altid være opmærksomme på deres kunder, men via deres manglende erfaringer med hvidvask, har pengeinstitutterne fået en tillid til kunderne, hvor pengeinstitutterne burde være mere objektive.

De små forhold kan være medvirkende til at medarbejderne ikke er objektive, fordi medarbejderne har familiære forbindelser til kunderne. Den manglende objektivitet kan i yderste konsekvens resultere i, at nogle kunder som burde være indberettede, ikke bliver det. Omvendt kan den manglende objektivitet være med til at fange kunderne, før de får hvidvasket større formuer. Uanset hvordan man ser på objektiviteten, må det anses for at være ubehageligt at skulle indberette en kunde, i arbejdstiden, og udenfor arbejdstiden, går begge parter til den samme fødselsdag. Dette skaber en interessekonflikt og derved kan medarbejderen være tilbøjelige til at undlade indberetning, hvilket kan få store konsekvenser for pengeinstitutterne, hvis det bliver opdaget af eksempelvis Finanstilsynet, og ikke mindst, samfundet. Hvidvaskchefen har fortalt, at medarbejderne bliver uddannede til dette, men uanset dette, er der er en iboende risiko for at dette nævnte scenarie forekommer. Dette blev påvist ved Danske Bank-sagen, og dermed sagt, er denne sag formodningsvist ikke den sidste af sin slags.

Som det fremgår af Danske Bank-sagen, er der essentielle problematikker i forhold til sagen, såsom manglende overholdelse af kundekendskabsprocedurerne, afdækning af midlernes oprindelse, screening og håndtering af mistænksomme transaktioner og kunder. Der er selvsagt tale om forsømmelse fra koncernledelsens håndtering af hvidvaskomfanget, mv. og hvidvask har været kriminaliseret rigtig mange år, og derfor skal der selvsagt afsiges passende dom. Men er sagen i

virkeligheden udtryk for den daværende gældende interne praksis? Efter Panama Papers og Paradise Papers, blev det påvist at store summer af mistænksomme transaktioner har strømmet gennem andre store pengeinstitutter, såsom Nordea, Deutsche Bank, mv., og grundet bankernes størrelse, må man stille spørgsmålstegn ved om denne form for håndtering, egentlig var et udtryk for daværende gældende praksis. På grund af pengeinstitutternes størrelse, formodes det at disse kan tåle en omgang tæsk fra Finanstilsynet og sanktionering fra SØIK, men lignende sager påvirker også pengeinstitutternes professionelle omdømme og indirekte deres indtjeningsgrundlag i form af kunderne. Derfor forekommer det besynderligt at pengeinstitutterne, ved fuld bevidsthed, skulle påtage sig en sådan risiko. Der er selvfølgelig en chance for at de var uvidende om disse transaktioner, hvilket kunne være forståeligt grundet deres størrelse, men idet der er tale om milliard beløb, burde pengeinstitutterne have opdaget dette. Pengeinstitutter er jo som virksomheder flest, de er sat i verdenen for at tjene penge og måske har pengeinstitutterne vendt det blinde øje til hvidvaskområdet, grundet profitabiliteten.

Idet anordningsbekendtgørelsen bygger på hvidvaskloven, og ikke omvendt, er rammen for lovgivningen udarbejdet efter det danske samfund. Selvfølgelig er en stor del af den danske hvidvasklov en implementering af AML-direktiverne, men man kommer ikke udenom, at der er nogle regler som er særdanske. Dette kan gøre at den interproventielle ret ikke kan sikre den samme retstilstand i hele rigsfællesskabet, fordi rammen må have en indflydelse både i forhold til implementering og hvordan lovgivningen skal anvendes i praksis. Som påvist er en stor del af loven sat på standby, fra politisk side af, fordi Fíggjarmálaráðið mangler ekspertviden som skal fremskaffes i Danmark. Dermed kan man sige at implementeringsfasen endnu ikke er et afsluttet kapitel, men uanset er lovgivningen gældende ret og derfor skal pengeinstitutterne efterleve lovens ordlyd. Dette er en umulig opgave for pengeinstitutterne, fordi de kan ikke søge inspiration fra den danske hvidvaskvejledning eller den danske PEP-liste. Dermed er det tvivlsomt om den interproventielle ret er kommet til sin ret, fordi der er stor forskel mellem retstilstandene, selvom begge lovgivninger er gældende, fordi der er en umulighed for de færøske pengeinstitutter at leve op til lovgivningen. Da hele lovgivningen ikke får den politiske opmærksomhed, som den kræver, står de færøske pengeinstitutter i en meget sårbar situation, fordi Finanstilsynet foretager deres inspektioner i henhold til lovgivningen. Dermed kan implementeringsfasen diskuteres, fordi det er en endnu ikke afsluttet fase og kun fremtiden kan spå hvordan retstilstanden bliver på området.

Et område i hvidvaskreguleringen, hvor hvidvaskchefen vurderer at retstilstanden er tilnærmelsesvis ens, er i forhold til lovens kapitel 3 – om kundekendskabsprocedurer. Vedrørende risikostyring og

risikovurdering, er der dog en lille forskel, fordi den danske lovgivning blot pålægger de finansielle virksomheder at følge EU's-og SØIK's-risikovurderinger, men Suđuroyar Sparikassi har valgt at inkludere LOPI's risikovurdering. Dette har sparekassen valgt at gøre, fordi hvidvaskchefen har vurderet at denne tager højde for de små virksomheder. På baggrund af pengeinstituttets størrelse, må det vurderes at sparekassen ikke drager fordel af stordriftsfordele, og hermed til dels er nødt til at opfinde den dybe tallerken på kundekendskabsområdet.

Sparekassen anvender AML-programmer fra SDC, og dermed har sparekassen samme værktøjer som danske pengeinstitutter, men eftersom der er den gennemgående problematik i forhold til PEP'erne, har sparekassen været nødt til at implementere nogle sideløbende og strengere funktioner til kundekendskabsprocedurerne. Disse komplementende kundekendskabsprocedurer indbefatter blandt andet fysisk verificering af kunderne, men dette er præget af den nævnte iboende risiko, som diskuteret i ovenstående.

Resten af de sideløbende funktioner omfatter blandt andet manuel registrering af PEP'erne, men det her er også problematisk. På nuværende tidspunkt, må pengeinstitutter ikke kontakte hinanden og dele informationer om kunderne. Som en konsekvens heraf, har pengeinstitutterne mange kunder som er nærtstående eller nære samarbejdspartnere til PEP'ere. Selvkontrollen kan selvfølgelig være behjælpelig, fordi indbyggerne på Færøerne ofte er nærtbeslægtede og fordi de snakker om hinanden. På trods af dette, er der begrænsninger for hvor meget der bliver afdækket via selvkontrollen, og samtidig er der ikke nogen liste hvorpå pengeinstitutterne kan opføre disse nære forbindelser på. Pengeinstitutterne forsøger efter bedste evne at overholde lovgivningen, men konsekvensen er desværre det modsatte resultat. Konsekvensen er at PEP'ens nære forbindelser ikke undergår den hyppige kontrol som loven kræver, og hermed er det umuligt for pengeinstitutterne at overholde denne del af lovgivningen.

En yderligere problematik er at det vurderes at være svært for medarbejderne at holde tæt om deres kundekontakter, men eftersom disse blot er mennesker, kan disse have brug for at fortælle om deres arbejdsdag til deres eventuelle ægtefæller eller lignende. Dette gælder også for undersøgelsespligten i hvidvaskloven, der er underlagt tidsubegrænset tavshedspligt, og den generelle tavshedspligt i lov om finansiel virksomhed. Derfor er der en iboende risiko for at medarbejderne i pengeinstitutterne kommer til at fortælle om deres kunder og hermed kan de risikere søgsmål, som i Se & Hør-sagen, og i værste fald, blive fyret fra deres stilling. Dette er bestemt ikke nogen behagelig situation for medarbejderen, fordi det er muligt at vedkommende ikke kommer til at arbejde i et pengeinstitut igen,

fordi de små forhold gør at man snakker om hinanden. Omvendt set, må tavshedspligten anses at have modifikationer, fordi denne også må være præget af interproventiel ret, og hermed må det formodes at tavshedspligten muligvis har flere uskrevne undtagelsesbestemmelser end hvad loven foreskriver, men dette er desværre ikke blevet påvist.

Slutligt, er der en problematik i relation til vidensdeling mellem pengeinstitutterne på Færøerne, og dette er også gældende i Danmark. HVIDA og HVID § 38, stk. 1-8 foreskriver at tavshedspligten har undtagelsesbestemmelser i forhold til vidensdeling internt i organisationen, mv., men det er ikke muligt, på nuværende tidspunkt, at dele viden om konkrete kundeforhold med andre pengeinstitutter. Konsekvensen heraf er, at kunderne kan blive indberettede af ét pengeinstitut, blive dømt, afsone dommen og efterfølgende kan kunden opstarte hvidvaskcyklussen i et andet pengeinstitut, og dette sidst nævnte pengeinstitut vil aldrig kunne afdække kundens fortid i relation til hvidvask. Det er selvfølgelig muligt for pengeinstitutterne at lave en AMS-søgning [Google-søgning på kundens navn der sammenholdes med eksempelvis hvidvask, skatteunddragelse, trafficking, mv.], men det er uvist om der er noget på kunden, fordi kunden kan have anvendt et ståmandsselskab og derfor kan det være at sagen kun indbefatter medlemmer af selskabets direktion eller bestyrelse i relation til sagen. Omvendt set, ville det jo være dumt at forsøge at eksekvere det samme eller lignende svindelnummer igen, men når der er tale om store summer penge, formodes mennesker at være mere risikovillige, urationelle og hermed er der en reel risiko for at de vil forsøge at gennemføre det samme svindelnummer igen.

4.2. Konklusion

Afhandlingens konklusion tager afsæt i de udarbejdede analyser og diskussionen, hvorfra der forsøges at besvare afhandlingens problemformulering. Besvarelsen vil tage udgangspunkt i problemformuleringens todeling, men idet mange af områderne er sammenhængende, er en del af konklusionen en blandet besvarelse af begge led i problemformuleringen.

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at hvidvask ikke er noget som optager den gennemsnitlige færing, dels fordi der ikke er sket nogen domsafsigelse og på grund af mediernes manglende dækning af dette område. Dog må man være opmærksom på, når man går i gang med en lignende afhandling, at lovgivning er en dynamisk størrelse og på just dette område, bliver lovgivningen hyppigt opdateret, på grund af bagklogskabens klare lys. Efterspørgslen på revidering af loven er som regel blevet udført, når bagmænd og andre kriminelle, på kreative måder, har formået

at begå økonomisk kriminalitet i stor skala, og herunder også hvidvask – som i Danske Bank-sagen. Terrorbestemmelserne kom efter angrebet i 9/11 og det nyeste i loven er omkring kryptovaluta, som er relevant på grund af de kriminelles anvendelse af Bitcoin. Denne hyppige revidering gør ligeledes, at denne afhandling blot er et øjebliksbillede af hvidvaskretstilstanden på Færøerne.

For at besvare første del af problemformuleringen, må det sandes, at retstilstanden på visse områder er den samme som i Danmark og dermed må disse områder anses som vellykkede. Den vellykkede implementering af hvidvaskanordningsbekendtgørelsen, ses især i lovens kapitel 3 – om kundekendskabsprocedurer – hvor den eneste forskel på den danske og færøske lov om hvidvask, er autoriteterne. Det er selvsagt en stor hjælp for pengeinstitutterne, at de anvender SDC's systemer, der sikrer meget lignende procedurer i henhold til lovens kapitel 3. Dog forefindes der heri særfærøske problematikker, især i relation til samfundets størrelse og tætte familiære forhold, der gør at inhabilitet skal iagttages. På just dette område, kan selvkontrollen anses som en indbygget samfundsmæssig forebyggende foranstaltning, men på grund af at selvkontrollen indeholder menneskelige elementer, vil der til enhver tid altid være en iboende risiko for medvirken. Dette gælder især ved verificering af de generelle oplysninger, som kunden afgiver, når forretningsforbindelsen etableres. Pengeinstitutterne kan aldrig vide med 100% sikkerhed, at medarbejderne i de autoritære institutioner, såsom TAKS, ikke har en medinteresse i kundernes bankforretninger og ligefrem kan være medvirkende til at falsificere kundens oplysninger. Der foreligger ikke noget konkret eksempel på at det er sket i færøsk regi, men dette var en vigtig faktor for omfanget af Danske Bank-sagen.

En anden særfærøsk problematik er tavshedspligten. Brud på denne kan resultere i domsafsigelser, men dette kan også have en permanent indvirkning på medarbejdernes privatsfære. Idet samfundet er lille og borgerne snakker om hinanden, kan et tavshedspligtsbrud resultere i fyringer og i værste fald, langvarig arbejdsløshed, fordi pengeinstitutterne snakker også sammen. I det lange sigte, kan en nyansættelse besværliggøres, og i værste fald, umuliggøres. Som nævnt i ovenstående, er dette dog en tung bevisbyrde, såfremt der ikke foreligger noget skriftligt, men realiteten er at det er svært at reparere et omdømme i et småsamfund.

I relation til besvarelsen af det sidste led i problemformuleringen, har ovenstående skitseret at der er mange gennemgribende problematikker forbundet med PEP-erne. Man fra politisk side af, har sat en stor del af lovgivningen på standby, herunder bestemmelserne vedrørende PEP'erne, fordi systemer, ordninger, vejledninger mv. i relation til loven ikke er opdaterede eller er fuldstændigt manglende. Dette har medført, at pengeinstitutterne har været nødsaget til at improvisere, og derfor er der flere

områder, hvor praktisk udøvelse af loven og selve lovgivningen, er to vidt forskellige ting. Dette vil ubestridt få konsekvenser, fordi pengeinstitutternes improvisering kan lede frem til en fortolkning af loven, som domstolene ikke vil se sig enige i, og hermed er der en reel risiko for at pengeinstitutterne kan fejlfortolke loven. Dette medfører at repræsentanter fra pengeinstitutterne, føler at de står på et lovmæssigt skrøbeligt fundament og fejlfortolkning af loven, kan medføre at fremtiden for pengeinstitutterne kan blive usikker. Desuden ligger der heri en professionel risiko, fordi en domsafsigelse kan medføre at kunderne vælger at skifte pengeinstitut og hermed kan indtjeningsgrundlaget for pengeinstituttet blive påvirket.

Det nyeste eksempel på fejlfortolkning må være i henhold til indberetningspligten. I 2019 udkom et styresignal fra Fíggjarmálaráðið (red. færøsk finanstilsyn og finansministerium), hvorefter indberetningspligten blev forandret fra begrundet mistanke til indberetning blot ved mistanke – hvilket også fremgår af lovens ordlyd. Denne forandring har optaget hvidvaskchefen for Suðuroyar Sparikassi, fordi førhen har sparekassens praksis været, at kunderne ikke skulle indberettes på usagligt grundlag, men nu har sparekassen den holdning, at politiet må afdække om omfanget af hvidvask er bevisbar og efterfølgende rejse tiltale herom. Hvidvaskchefen mener, at der vil ske flere indberetninger på baggrund af styresignalet, men samtidig mener han at dette højst sandsynligt ikke vil resultere i domsafsigelser, fordi der relativt til Danmark, er tale om småbeløb. Uanset, så indeholder HVIDA ikke nogen bagatelgrænse i relation til hvidvask og anden økonomisk kriminalitet, og derfor vil alle mistænksomme forhold blive indberettede, fordi så er sparekassen dækket ind. Der er dog en problematik forbundet med at pengeinstitutterne ikke kan dele viden om deres kunder, fordi det besværliggør og umuliggør afdækningen af eskaleringen [omfanget] af hvidvask, og dermed er det ikke sikkert at banditterne får en dom tilsvarende til omfanget af deres forbrydelser.

Svaret på problemformuleringen må derfor være, at lovgivningsmagten efter bedste evne har forsøgt at få loven til at passe på de færøske forhold, men i praksis er der mange hængepartier som trænger til en ordentlig politisk overhaling. Som nævnt i ovenstående, har implementeringen af lovens kapitel 3 været vellykket, mens alle bestemmelserne omkring PEP'er, deres nærtstående og nære samarbejdspartnere indeholder praktiske gennemgribende problematikker, som gør at pengeinstitutterne ikke aner om de overholder lovgivningen eller ej. Pengeinstitutterne efterspurgte, da loven trådte i kraft, en opdateret PEP-liste. Udarbejdelsen af listen har været udsat over flere omgange, fordi udarbejdelsen kræver specialviden fra Danmark. På nuværende tidspunkt er det usikkert hvornår denne kommer på grund af coronapandemien og om denne kommer til at være mere repræsentativ end Finanstilsynets PEP-liste, men det må fremtiden vise.

4.3. Perspektivering

I dette afsnit forsøges der at redegøre for, hvorfor afhandlingens resultater er relevante og hvorfor afhandlingens resultater vil være relevante i et fremtidigt perspektiv.

Afhandlingens resultater er af høj relevans for praktikere af hvidvaskloven, både pengeinstitutter og politikere. Idet afhandlingen er udarbejdet i samarbejde med aktører, der kan betragtes som eksperter i hvidvaskregi og Færøerne, kan afhandlingen indgå som relevant baggrundsviden for de nævnte ovenstående aktører. Desuden kan afhandlingens resultater anvendes som afsæt for yderligere afhandlinger, om eksempelvis hvidvaskregulering i grønlandsk regi. Det er meget muligt at afhandlingen kan anses som en kritik af den politiske håndtering af PEP-problematikken, fordi en udefrakommende, på en lidt provokerende måde, har pointeret manglerne. Forhåbningen er at afhandlingen kan være med til at forkorte ventetiden på PEP-listen.

På baggrund af ovenstående afhandling, især i forhold til lovens gentagne revidering og skandalerne, må det fastslås at kriminelle er særdeles kreative og den hurtige teknologiske udvikling er med til at puste til ilden. Det er gjort klart i ovenstående, at der er tale om et marked som bliver reguleret på samme måde som alle markeder – på baggrund af udbud og efterspørgsel. Der vil derfor altid nogle individer gerne til drage økonomiske fordele heraf, og idet kriminalitet altid har eksisteret, er det usandsynligt at vores verden vil være foruden kreative kriminelle individer. Baggrunden for at komme ind i den kriminelle verden kan være forskellig, fordi der kan være tale om mennesker om har gjort kriminalitet til deres levevej, men der findes samtidig også individer der befinder sig i situationer, der gør at disse er desperate efter hurtige kontanter. Begrundelserne kan være mange, men det kunne eksempelvis være individer der er på randen af personlig konkurs eller individer der født ind i kriminalitet. Idet denne form for kriminalitet er blevet fremstillet som skæve idealer, af blandt andet er skabt af Hollywood film, kan denne levevej forekomme attraktiv, fordi unge mennesker er nemme at påvirke. Dette er måske mere en psykologisk og socioøkonomisk tilgang til dette, men dette kunne være yderst relevant at undersøge.

De sidste årtier har påvist at det har været muligt for kriminelle at udnytte anerkendte institutioner, med henvisning til Danske Bank-sagen og Brita Nielsen-sagen. Hvis man kigger på SØIK's nyhedsportal blot i tidsrummet, hvori denne afhandling er blevet udarbejdet, har SØIK offentliggjort

pressemeddelelser omhandlende 21 tilfælde af økonomisk kriminalitet og hvidvask.¹³⁸ Disse er varierende i beløb, mv., men en ting står meget klart, og det er at hvidvask og økonomisk kriminalitet vil være en fortsættende tendens, uhæmmet af revideret lovgivning. Derfor forventes det at flere hvidvasksager og sager omkring økonomisk kriminalitet vil komme for dagens lys, dog ikke mange med samme popularitet som de nævnte sager.

Konklusionen har påpeget at der er store problematikker i forhold til lovens implementering i færøsk regi og at der er alarmerende mange problematikker forbundet med pengeinstitutternes håndtering af PEP'ere. Pengeinstitutterne er kort fortalt i vildrede og usikre på om de overholder loven. Dette må formodes have nogle tids- og økonomiske konsekvenser for pengeinstitutterne, og derfor må man håbe at den efterspurgte PEP-liste snart kommer. Som hvidvaskchef har givet udtryk for, så er dette en meget utryg situation for pengeinstitutterne, fordi pengeinstitutterne ikke ved om deres manglende overholdelse kan resultere i påbud fra Finanstilsynet. Dette må formodningsvist være en meget stressende situation at være i og derfor håber undersøgeren at denne afhandling kan være med til at få politikerne til at åbne øjnene for omfanget af denne problemstilling.

Hvis det var muligt at udarbejde en lignende afhandling, ville det være relevant at undersøge hvidvasklovens fravalgte kapitlers indvirkning og undersøge om der er flere områder der halter i forhold til implementering – ligesom ved PEP'erne. Det må formodes, på baggrund af afhandlingens resultater, at der er en risiko for at andre områder er mangelfulde, selv om pengeinstitutterne ikke har givet udtryk for dette, eller at nogle af lovens områder er implementeret anderledes end hvad de er i Danmark.

Én ting som har været iøjefaldende under udarbejdelsen af afhandlingen er, at revisorer på Færøerne ikke er underlagt hvidvaskloven. Det kunne derfor være yderst relevant at undersøge, hvorfor revisorer på Færøerne ikke er underlagt hvidvaskanordningen, som de er i henhold til den danske hvidvasklov, men at disse alligevel skal leve op til den danske revisorlovs § 16 – revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant. Dette kunne være en yderst interessant problematik at få afdækket, fordi dette på nuværende tidspunkt virker modstridende. På cand.merc.aud-studiet ved Aalborg Universitet gøres der særligt meget ud af, at den studerende skal kunne gengive revisors kendetegn, som er; professionel adfærd, professionel skepsis, integritet, objektivitet, mv., og at den studerende altid skal have hvidvasklovens in mente, når de studerende kommer ud og agerer som

---

¹³⁸ SØIK (2020).

revisorer. Derfor ville det være yderst relevant at undersøge revisors ansvar i færøsk regi, hvis revisor ikke har loven in mente under sit virke.

Litteratur

Arge, Magni (2018). *Færøsk MF: Dansk boykot knækker troen på rigsfællesskabet*. Sidst set på Altingets hjemmeside d. 11-02-2019 på: <https://www.altinget.dk/arktis/artikel/faeroesk-mfer-dansk-boykot-knaekker-troen-paa-rigsfaellesskabet>

Bagger, Anne B (2020). *Kildekritik*. Sidst set på Københavns Universitets hjemmeside d. 19-02-2020 på: <https://kub.ku.dk/biblioteker/frederiksberg/vejledninger/kildekritik/>

Bendtsen, Simon., Jung, Eva., m.fl. (2019). *Beskidte Milliarder – Da Danske Bank blev centrum i verdens største hvidvasksag*. 1. udgave. 2 oplag, Gyldendal Business. (bog)

Bendtsen, Simon & Lund, Michael (2018). *Thomas Borgen er færdig i Danske Bank efter hvidvask-sag*. Sidst set på Berlingskes hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.berlingske.dk/virksomheder/thomas-borgen-faerdig-i-danske-bank-efter-hvidvask-sag>

Bhaskar, Roy (1975): *A Realist Theory of Science*. London: Verso.

Bhaskar, Roy (2012). *Emancipation - alienation and the actuality of enlightenment*. 1 red. New York. Routledge.

Breinstrup, Thomas (2020). *Milliardbøder til svensk storbank for pengehvidvask*. Sidst set på Berlingskes hjemmeside d. 29-05-2020 på: <https://www.berlingske.dk/virksomheder/milliardboeder-til-svensk-storbank-for-pengehvidvask>

Bruun & Hjele (2018). *Rapport om non-resident porteføljen i Danske Banks estiske filial*. Sidst set på Danske Banks hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/fa3da343-017c-411d-9218-da7e0e9eac48>

Buch-Hansen, H. & Nielsen, P. (2005) *Kritisk realisme*. Roskilde Universitetsforlag. Frederiksberg.

Felagið Peningastovnar (2019). *Ummællisskriv fra Felagnum Peningastovnar*. Sidst set på Løgtingið's hjemmeside d. 17-03-2020 på: <https://logting.fo/casenormal/view.gebs?menuChanged=50&type=4&committeeId=0&caseNormal.id=4497>

Felagið Peningastovnar (2019a). *Ummællisskriv*. Sidst set på Løgtingið's hjemmeside d. 23-04-2020 på: <https://logting.fo/files/casestate/26983/131.18%20Fylgiskal%201%20%20-%20u.t.r.%20Hvidvaskloven.pdf>

Felagið Peningastovnar (2019b). *Viðmerkingar til hvítvasklóginu og lógina, sum setur tilhoyrandi ES-fyriskipan í gildi í Føroyum*. Sidst set på Løgtingið's hjemmeside d. 24-03-2020 på: <https://logting.fo/files/casestate/26983/131.18%20Fylgiskal%202%20%20-%20u.t.r.%20Hvidvaskloven.pdf>

Finansiering (2020). *Hvad er Financial Action Task Force om hvidvaskning af penge?*. Sidst set på Finansierings hjemmeside d. 23-04-2020 på: <http://finansiering.nutdanke.com/hvad-er-financial-action-task-force-om-hvidvaskning-af-penge.html>

Finanstilsynet (2015). *Små og mellemstore pengeinstitutter – hvidvaskområdet*. Sidst set på Finanstilsynets hjemmeside d. 24-03-2020 på: <https://www.finanstilsynet.dk/~media/Nyhedscenter/2015/Rapport%20om%20pengeinstitutters%20Overholdelse%20af%20hvidvaskloven.ashx>

Finanstilsynet (2018a). *Vejledning til reglerne om politisk eksponerede personer*. Sidst set på Finanstilsynets hjemmeside d. 06-03-2017 på: <https://www.finanstilsynet.dk/~media/Tal-og-fakta/2018/PEP/Vejledning-til-reglerne-om-politisk-eksponerede-personer-010218-pdf.pdf?la=da>

Finanstilsynet (2018b). *Finanstilsynets vejledning om lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)*. Sidst set på Finanstilsynets hjemmeside d. 23-04-2020 på: <https://logting.fo/files/casestate/26983/131.18%20Fylgiskal%201%20%20-%20u.t.r.%20Hvidvaskloven.pdf>

Fogtdal, Hans & Schradieck, Peter., m.fl. (2020). *Hvidvaskloven*. 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag. (Bog)

Folketinget (2018). *Høring om hvidvasksagen i Danske Bank*. Sidst set på folketingets hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.ft.dk/da/aktuelt/nyheder/2018/10/hvidvasksagen>

Folketinget (2019). *Hvad er Grønlands og Færøernes forhold til EU?*. Sidst set på Folketinget hjemmeside d. 06-03-2020 på: <https://www.eu.dk/da/faq/alle-faqs/hvad-er-groenlands-og-faeroernes-forhold-til-eu>

Gosvig, Simon (2018). *Hvidvask: SØIK efterforsker Danske Bank*. Sidst set på anklagemyndighedens hjemmeside d. 11-02-2020 på:
<https://anklagemyndigheden.dk/da/hvidvask-soik-efterforsker-danske-bank>

Hansen, Jens C. (2020). *Er Færøernes skatteskandale lagt i tavshedens grav?*. Sidst set på Berlingskes hjemmeside d. 11-03-2020 på:
<https://www.berlingske.dk/kommentar/er-faeroernes-skatteskandale-lagt-i-tavshedens-grav>

Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik. (2016). *Den juridiske metode – en introduktion*. 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag. (Bog)

Højesteret (2010). *Pressemeddelelse - dom afsagt i dom mod Se & Hør*. Sidst set på Højesterets hjemmeside d. 23-04-2020 på:
<http://www.hoejesteret.dk/hoejesteret/nyheder/pressemeddelelser/Pages/Dom%20afsagt%20i%20saag%20mod%20Se%20og%20Hoer.aspx>

Justitsministeriet (2017). *Hovedloven er sat i kraft ved kongelig anordning*. Sidst set på Justitsministeriets hjemmeside d. 11-02-2020 på:
<https://lovkvalitet.dk/lovkvalitetsvejledningen/2-udarbejdelse-af-lovforslag/2-6-territorialbestemmelser/2-6-2-aendringslovforslag/2-6-2-3-hovedloven-er-sat-i-kraft-ved-kongelig-anordning>

Justitsministeriet (2019). *Statistik 2018*. Sidst set på Direktoratet for Kriminalforsorgens hjemmeside d. 11-03-2020 på:
<https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/02/kriminalforsorgens-statistik-2018-version-2.pdf>

Lindwall, Gustav (1919). *Bidrag til Spørgsmaalet om Færingernes Afstamning*. Bind 25, Geografisk Tidsskrift s. 49. Sidst set på Geografisk Tidsskrifts hjemmeside d. 11-03-2020 på:
<https://tidsskrift.dk/geografisktidskrift/article/view/47064/58580>

Lokale Pengeinstitutter (2020). *Foreningen for både lokale banker, sparekasser og andelskasser i Danmark*. Sidst set på Lokale Pengeinstitutters hjemmeside d. 23-04-2020 på: <https://www.lopi.dk/sider/om-os.aspx>

Lund, Michael (2019). *Store investorer kræver milliarderstatning af Danske Bank efter hvidvasksag*. Sidst set på Berlingskes hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.berlingske.dk/business/store-investorer-kræver-milliarderstatning-af-danske-bank-efter>

Lund, Michael & Olsen, Søren M. (2018). »Ole Andersen, du overlader ikke noget som helst. Du er fyret. Du er fyret af bankens tusindvis af aktionærer«. Sidst set på Berlingskes hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.berlingske.dk/business/ole-andersen-du-overlader-ikke-noget-som-helst.-du-er-fyret.-du-er-fyret>

Malthe-Thagaard, Sune & Nagy, Flora (2019). *Arbejdsmarkedet presset af meget lav ledighed*. Analyse nr. 22, Danmarks Nationalbank. <https://www.eu.dk/da/faq/alle-faqs/hvad-er-groenlands-og-faeroernes-forhold-til-eu>

Nordisk Samarbejde (2020). *Fakta om Færøerne*. Sidst set på Nordisk Samarbejds hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.norden.org/da/information/fakta-om-faeroerne>

Norild, Morten & Erbo G, Bjarne (2019). *DGL 2019.19: Personnavnesager mellem Grønland og Danmark – Interprovinsiel navneret*. Sidst set på DGL's hjemmeside d. 26-02-2020 på: http://www.dgl.gl/m/artikler_tekst.php?id=19&fbclid=IwAR0QWPI3o-JNAI0KroTDHPpoaNjYxVsxI754BAGmT-f8cWTWd-G5HsfGdWY#n4ref

Retsudvalget og Færøudvalget (2019). *REU Alm.del Bilag 272, FÆU Alm.del Bilag 15*. Sidst set på Folketingets hjemmeside d. 23-04-2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/REU/bilag/272/2155094/index.htm>

Rigsombudsmanden (2013). *Indberetning nr. 3/2013*. Sidst set på Rigsombudsmandens hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20121/almdel/f%C3%A6u/bilag/14/1233753/index.htm>

Ritzau (2019). Flere investorer kræver milliarderstatning af Danske Bank. Sidst set på DR's hjemmeside d. 11-02-2020 på: <https://www.dr.dk/nyheder/penge/flere-investorer-kraever-milliarderstatning-af-danske-bank>

Ritzau Finans (2019). Analytikere venter hvidvask-bøde på op mod 17 mia. kr. til Danske Bank. Sidst set på FinansWatch's hjemmeside d. 11-02-2020 på: https://finanswatch.dk/Finansnyt/Pengeinstitutter/Danske_Bank/article11603867.ece

Schaumburg-Müller, Peer & Werlauff, Erik (2017). *Finansielle virksomheder – regler og rapportering*. 1. udgave, 1. oplag. Jurist- og Økonomiforbundets forlag. (bog)

Sommer, Karsten (2013). *Korruption i toppen af færøsk politik*. Sidst set på Nalaallit Nunaata Radioa's hjemmeside d. 11-03-2020 på: <https://knr.gl/da/nyheder/korruption-i-toppen-af-f%C3%A6r%C3%B8sk-politik>

SØIK (2020). *Nyheder fra anklagemyndigheden*. Sidst set på SØIK's hjemmeside d. 27-05-2020 på: https://anklagemyndigheden.dk/da/nyheder?combine=&field_year_target_id=40&page=2

SØIK (2018a). *Danske Bank A/S, cvr. 61126228, sigtes for overtrædelse af hvidvaskloven*. Sidst set på SØIK's hjemmeside d. 11-02-2020 på:
<https://danskebank.com/-/media/danske-bank-com/pdf/news-insights/company-announcements/2018/dk/sigtelse-28-november-2018.pdf?rev=73dcaab239454a8b88b4fc495c59d2e7&hash=C62C6F996FCA6801F67E06BB5E4C66BB>

SØIK (2018b). *Hvidvask i Danmark – Den nationale risikovurdering 2018*. Sidst set på SØIK's hjemmeside d. 11-02-2020 på:
<https://anklagemyndigheden.dk/sites/default/files/inline-files/Hvidvask%20i%20Danmark%20-%20Den%20nationale%20risikovurdering%202018.pdf>

Sønderup, Søren & Bek, Steffen (2020). *26-årig mand anholdt i terrorsag i Aalborg Øst er sigtet for fremstilling af bomber*. Sidst set på Nordjyskes hjemmeside d. 23-04-2020 på:
<https://nordjyske.dk/nyheder/aalborg/politiopbud-i-aalborg-oest-stor-aktion/5f510cc2-63ca-4b2c-941d-f4978fe5849f>

Tv2 (2007). *Færingerne er det mest lovlydige folkefærd*. Sidst set på Tv2's hjemmeside d. 11-03-2020 på:
<https://nyheder.tv2.dk/article.php/id-6207602>

Udenrigsministeriet (2020). *Gældende sanktioner*. Sidst set på Udenrigsministeriets hjemmeside d. 23-04-2020 på:
<https://um.dk/da/udenrigspolitik/folkeretten/sanktioner/gaeldende-sanktioner/>

Umhøvurvis-og vinnumálaráðið (2019). *Hoyringssvar frá Uttanríkis-og vinnumálaráðinum*. Sidst set på Lögtingið's hjemmeside d. 17-03-2020 på:
<https://logting.fo/casenormal/view.gebs?menuChanged=50&type=4&committeeId=0&caseNormal.id=4497>

Umhvervis- og vinnumálaráðið (2020). *Lögtingsmál nr. xx/2019: Uppskot til lögtingslóg um fyrirbyggjandi tiltök ímóti hvítvaski av vinningi og fígging av yvirgangi (hvítvasklógin)*. Sidst set på Umhvervis-og vinnumálaráðiðs hjemmeside d. 11-03-2020 på: <https://lms.cdn.fo/media/13439/uppskot-til-1%C3%B8gtingsl%C3%B3g-um-fyrirbyggjandi-tilt%C3%ADtvasking-og-f%C3%ADgging-av-yvirgangi-hv%C3%ADtvaskl%C3%B3gin.pdf?s=zWzxOtg3WPmdLMzE4gckZg7Hy6s=>

Waag Dam, Rólant (2017). *Færøernes anspændte forhold til EU*. Sidst set på Arbejdsliv i Nordens hjemmeside d. 06-03-2020 på: <http://www.arbejdslivinorden.org/i-fokus/i-fokus-2017/eu-s-sociala-pelare-hur-paverkar-den-norden/article.2017-11-20.1497781952>

Anvendte retskilder

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om forbyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terror (hvidvaskloven), Anordningsbekendtgørelse 2019-07-12 nr. 813 som ændret ved L 2017-06-08 nr. 651, L 2017-12-19 nr. 1547, L 2018-06-08 nr. 706 og L 2018-12-18 nr. 1535.

Bekendtgørelse om indberetning og offentliggørelse af oplysninger om indenlandske politisk eksponerede personer (PEP-bekendtgørelsen), Lovbekendtgørelse 2017-12-20 nr. 1704.

Bekendtgørelse om straffeloven (straffeloven), Lovbekendtgørelse 2019-09-17 nr. 976 som ændret ved L 2018-09-20 nr. 1156, L 2018-12-18 nr. 1541, L 2018-12-18 nr. 1542, L 2018-12-18 nr. 1543, L 2018-12-18 nr. 1545, L 2018-12-27 nr. 1705, L 2018-12-27 nr. 1719, L 2019-01-30 nr. 82, L 2019-02-27 nr. 171, L 2019-02-27 nr. 174, L 2019-03-26 nr. 269, L 2019-03-30 nr. 329, L 2019-03-30 nr. 330, L 2019-04-29 nr. 463 og L 2019-04-29 nr. 466.

Lov om finansiel virksomhed. Lovbekendtgørelse 2019-09-06 nr. 937 som ændret ved L 2019-04-24 nr. 457, L 2018-12-18 nr. 1520, L 2019-04-09 nr. 369, L 2019-04-24 nr. 450 og L 2019-05-07 nr. 552.

Lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terror (hvidvaskloven), Lovbekendtgørelse 2019-09-06 nr. 930 som ændret ved L 2017-06-08 nr. 651, L 2017-12-19 nr. 1547, L 2018-12-18 nr. 1535 og L 2019-05-07 nr. 553.

Anvendte bilag

Bilag 1 – Bestemmelser der ikke gælder på Færøerne

Egen fremstilling af lovens kapitler der indeholder bestemmelser der ikke er sat i kraft.	Bestemmelserne der ikke gælder på Færøerne
Kap 1 – Anvendelsesområde og definitioner mv.	HVID § 1, nr. 2 HVID § 1, nr. 4 HVID § 1, nr. 7 HVID § 1, nr. 11 HVID § 1, nr. 12-13 HVID § 1, nr. 15-16 HVID § 1, nr. 18 HVID § 5
Kap 3 - Kundekendskabsprocedurer	HVID § 12
Kap 5 - Undersøgelses-, noterings-, underretnings-og opbevaringspligt	HVID § 27, stk. 2
Kap 6 - Grænseoverskridende virksomhed	HVID § 33
Kap 8 - Tavshedspligt og ansvar	HVID § 38, stk. 7

Kap 9 - Pengeoverførelser	HVID § 39, stk. 2.
Kap 10 - Valutavekslingsvirksomhed	HVID § 33.
Kap 11 - Tilsyn mv.	<p>Finanstilsynet:</p> <p>HVID § 47, stk. 3. HVID § 47, stk. 4. HVID § 50, stk. 1. HVID § 50, stk. 2. HVID § 57, stk. 1 og stk. 3. HVID § 57, stk. 2.</p> <p>Erhvervsstyrelsen:</p> <p>HVID § 58, stk. 2-4. HVID § 58, stk. 5 og stk. 7. HVID § 58, stk. 6. HVID § 59, stk. 1. HVID § 61, stk. 1. HVID § 62, stk. 1-9. HVID § 63, stk. 1-7 og § 63a.</p> <p>Spillemyndigheden:</p> <p>HVID § 65, stk. 1-6. HVID § 66, stk. 1. HVID § 67, stk. 1. HVID § 68, stk. 1-8. HVID § 69, stk. 1-7 og § 69 a.</p>
Kap 12 – Kommunikation og samarbejdsform	HVID § 73, stk. 1.
Kap 13 - Parter og klagebestemmelser	<p>HVID § 77.</p> <p>HVID § 80, stk. 2-3.</p>

Kap 14 – Straf	HVID § 80, stk. 2
	HVID § 80, stk. 3
	HVID § 81, stk. 1-6:
	HVID §§ 82-85

Bilag 2 – Beregninger og data for indberetninger

Indberetningerne fra Færøerne er fratrukket ultimo for indberetninger i Danmark. Derfor er Grønland stadig i datamassen. Indbyggertallet fra Færøerne, kommer fra Hagstovuni (red. folkeregisteret), mens den danske befolkning kommer fra Danmarks Statistik. Her er der taget udgangspunkt i ultimo antal indbyggere.

Selve beregningerne er beregnet på følgende måde:

Relative indberetninger ultimo: Indberetninger ultimo / indbyggertal ultimo.

Årstal	Indberetninger ultimo		Indbyggertal ultimo		Relative indberetninger ultimo	
	Færøere	Danmark og Grønland	Danmark	Færøerne	Danmark	Færøerne
2014	35	7.220	5.655.750	48.638	0,13%	0,07%
2015	48	15.571	5.699.220	49.142	0,27%	0,10%
2016	154	18.515	5.745.526	49.823	0,32%	0,31%
2017	296	24.615	5.778.570	50.481	0,43%	0,59%
2018	226	35.542	5.806.015	51.302	0,61%	0,44%

Rådata fra SØIK

Årstal	Antal underretninger
2014	35
2015	48
2016	154
2017	296
2018	226

Rådata over indberetninger i Danmark

Årstal	Antal indberetninger
2014	7255
2015	15619
2016	18669
2017	24911
2018	35768

Bilag 3 – Administrerende direktør

Statistisk analyse: Anvende tallene fra SØIK, da der har været anmeldelser af hvidvask både fra Suðuroyar Sparikassi og Bank Nordic. Herunder kan man lave en forholdsmæssig sammenligning mellem tallene.

Der foreligger et latent problem i forhold til salg af fisk til russerne, da det ikke vides hvor pengene kommer fra. Hr. Brun pointerer at banken skal have en begrundet mistanke, før der sker anmeldelse.

SDC: Banken anvender dette system til at kontrollere transaktioner. Herunder vasker maskinen kontoerne hver dag, hvori de transaktioner der forårsager at alarmerne går i gang, bliver manuelt undersøgt.

Artikel: Danmark halter 5 år bagud i forhold til USA, af Thomas Bo Kristensen – Finanswatch.

System: Dokumentationssystemet MEGA.

Direktøren mener at der er rigtig mange tilfælde hvor der sker hvidvask for mindre beløb på Færøerne, da alle medarbejderne på Ólavssøka er sort lønnet.

Banken tjekker ikke baggrunden for køb af fisk, da der ikke er nok ressourcer til dette.

Firma → Fanget mere.

Lavet rapport om kulturen omkring hvidvask.

Bilag 4 – Hvidvaskchef

En del er den danske lov og en andel er den færøske lov. Og jeg gætter, selv om jeg ikke har undersøgt det, at det er det samme som er gældende i Danmark i forhold til § 5. Men det har jeg ikke hundrede procent fået svar på. Jeg har dog fundet ud af, at terrorangrebet på Bastille dagen 2016 kun kostede ca. 2.500 EURO, hvilket er interessant og billigt.

Der er nogle helt få områder der er overtaget og der er ikke nogen hjemler som TAKS har, som den danske lov ikke tillader. Og i mange tilfælde, hvis vi snakker om den nye hvidvasklov, så har man glemmt at udfaste den gamle på Færøerne og derfor arbejder man med to hvidvasklove samtidig, og samtidig at man er usikker på hvordan man skal definere PEP'erne. Herunder hvor langt skal de defineres på Færøerne, fordi Bank Nordic havde gjort en tast case og det viste sig at næsten alle var PEP'ere, fordi man kunne altid gå ned i andet, tredje og fjerde led. Der er så få mennesker der bor på Færøerne og derfor er der mange personer som går igen og igen, og så er der familie og sådan noget som også kommer op i puljen. Derfor er man fra politisk side, lidt i tvivl om hvordan man skal behandle og fortolke den side af loven. Nogle parter af loven er sat i kraft, men nogle ting er sat på standby fra politisk side af, fordi der skal udarbejdes en vejledning. Dette er fordi man ikke er klar til konsekvenserne af definitionerne af PEP'erne. Finanstilsynet er informeret herom.

§ 5 er ikke sat i kraft, fordi det er et overtaget område og de siger at der kommer en ny lov, men det tog jo 6-7 år mellem de andre to hvidvasklove. Det er i hvert fald et område hvor Fígjarefturlitið har presset de færøske myndigheder til at have styr på og skal føre tilsyn med. Og i forhold til § 85, pkt. er en del overtaget og en del uddeligeret og det er nok der det ligger. Når jeg har fået svar på det der, skal jeg sende det til dig.

Info af nye kunder: Dokumenter ligger på vores hjemmeside og disse skal udfyldes. Det er et opdateret, men meget standard.

Nu kom der en ny hvidvasklov i januar måned i Danmark og nu er danskerne igen en version foran os. Det vil sige at det som du kan se fra de andre banker, sikkert er efter en nye lov. Og derfor kan der være nogle variationer i forhold til krav.

Sanktionsliste: Bruges også i forhold til den generelle risikovurdering. Det er det som vi skal gøre, når vi skal til møde i Danmark. Her skal vi vurdere hvordan vi ligger i forhold til risikoklasserne og risikovurderingen, hvad for et spillerum skal kunderne have i de enkelte klasser, så det svarer overens med risikovurderingen fra PET. Det kigger vi efter. Vi kigger både på den nationale og den fra EU. Et er jo hvad man har lyst til at gøre, og et er hvad man er nødt til at gøre.

Vi er jo en lille institution og derfor kigger vi også hvad LOPI anbefaler og hvad banker på vores størrelser gør. Og vi har en ambition om at vi skal være over de banker der er på vores størrelse og derfor er det vigtigt for os at være bedre end dem.

Screening af PEP'erne: Vi har ikke noget register på Færøerne og det er det som politikerne skal gøre noget ved, herunder vejledning og her ligger det lige nu. Bank Nordic har forsøgt at lave en skitse, men der var rigtig mange der endte på denne liste. Så lige nu er det kun manuelt arbejde, hvor jeg kigger på medlemmer af Latinget og deres familier, hvor jeg registrerer dem manuelt. De vejledninger som ligger ude for PEP'ere, bliver brugt. Vi har den internationale, som kører automatisk (NASDAQ liste), og den fra Fíggjareftirlitinum, men der er så frygteligt få færinger i. Jeg ved ikke, det bedste ville være at Fíggjareftirlitið havde styr på det her, men det er det ikke, fordi det er de færøske myndigheder der kommer med det her. Så det er det. Men indenfor andre områder, ikke PEP'ere, men andre virksomhedsområder har man lagt ansvaret over til institutioner, og hvis de ikke overholder dette bliver de sigtede. Mig vidende, har man ikke gjort det samme i Danmark. Det er i hvertfald noget som vi har siddet til møde og sagt, at det er noget som er blevet oplyst fra Vinnumálaráðinun,

Banken skal modtage rigtige oplysninger og det er pålagt virksomhederne, hvis de ikke overholder dette bliver de sigtede af Vinnumálaráðinun. Dette var jo super for bankerne og revisorerne. Men samtidig har vi et problem, der går på; hvordan kan vi verificere de oplysninger som vi får. Vi bliver jo nødt til at stole på oplysningerne, men det er det samme hvis en virksomhed forandres og oplysningerne er relevante for banken, så bliver dette også straffet, hvis oplysningerne ikke gives rettidigt. Det er skønt! Alle de færøske banker og virksomheder er ikke ligesom Danske Bank, mange mennesker bare at kigge efter konti.

Kunden skal ikke vide at vi undersøger vedkommende. Hvis jeg siger at kunden ikke skal opføre sig på den her måde, for at undgå at vedkommende ender på mit bord, så forholder jeg mig ikke til hvidvaskloven. Hvis kunden ikke opfører sig som han skal, så kommer han ud som alarm. Kunden ved det aldrig. Kunden skal ikke vide noget, før politiet står ved døren.

Er det alle ulovligheder som i skal forholde jer til? Skatteunddragelse, omplacering af kapital, fond der hiver penge ud, overaktiv konto? Det er en svær balancegang. Hvor går skillelinjen mellem at en bank har tavshedspligt overfor kunden, når kunden har sin virksomhed. Banken har så indberetningspligt i forhold til hvidvask og her er det fra SØIK's side meget klart. Hvidvaskloven overfor FIL, hvis man har mistanke. Og her volder definitionerne problemer, da hvad er skatteunddragelse og hvad ikke er det. Svært i forhold til en normal controller. Men de siger at alt som er brug på straffeloven, skal indberettes. Sådan har vi fået det meget konkret forklaret. Så er der den anden svære del, fordi når vi indberetter, så har vi bevisbyrden for påstanden og det er igen en

meget svær ting. Et er jo at have mistanke om det og et andet er at vi har en konkret mistanke. Her har sparekasserne den praksis at vi indberetter kun ved konkret mistanke, mens andre banker indberetter med mistanke. Jeg så i julebrevet fra Fíggjareftirlitinum at de appellerer til at man indberetter blot ved mistanke, så det er et nyt indput eller korrigerende herfra. Vores holdning har været at vi ikke indberetter en kunde på usagligt grundlag og den anden vej, så er det politiets arbejde at foretage den nødvendige efterforskning, efter vi har indberetning.

Undersøgelse af penge der kommer ind i banken: Penge ud af landet, så går det via en manuel hånd i banken og når det kommer ind, er det lidt sværere, fordi der ikke er nogen som tager imod pengene, men vores system har lave grænser for de forskellige kunder. Når penge kommer fra udlandet og disse bliver en vis størrelse eller volumen, så kommer det ud på alarmlisten og derefter tager vi et tjek herfra. Så vi kigger godt efter. Vi har haft nogle som vi har indberettet, hvor vi havde en stærk mistanke, heri var der tale om en kunde der havde hævet penge i Estland og sat det herind kontant og det er jo mistænksomt i sig selv, at man har flere 100.000 kr. i kontakter, hvorfor laver man ikke bare en normal flytning? Og fra det til at en ganske almindelig institution, såsom en kommune, begynder at flytte penge eller få penge fra udlandet, så ender det også i alarmlisten og så kigger vi på hvad det går ud på. Her har vi så en praksis, når det er en ny kunde eller en gammel kunde der begynder at flytte til en ny modtager i udlandet, så ringer vi altid til dem. Vi kalder det en ganske almindelig tjeneste, hvor vi blandet andet afdækker hvem kunden er i kontakt med og det er en kort samtale, men det giver en mavefornemmelse. Det er ofte de samme kunder og de er så vant til det, så de tror at vi ringer fordi vi sikrer os at de ikke kommer til at tabe penge, men der ligger en dobbelt kontrol i opkaldet; fornemmelse af hvad der foregår og forsikre os at de ved hvad de laver. Hvis man ikke snakker med dem, kan man ikke få en ordentlig mavefornemmelse af kunden. Og her er vi i samme båd som Norðoyar Sparikassa, de andre to er det muligt at lave en transaktion på netbanken og det går videre uden problemer. Vi har valgt at gøre det her, fordi der ligger et stort arbejde i at ordne en udenlandsk transaktion, hvis den bliver gjort forkert, og fordi vi vil have en ekstra sikring i forhold til hvidvask. Grunden til dette er, at hvis vi er med i det første led, så er det bedre kontrol end det arbejde der kommer bagefter. Så ved vi at der har været en som har vurderet transaktionen før og har godkendt den. Ved netbanken er der kun 1-2 medarbejder der ordner dette, så vi ved hvem der har behandlet det. Kommer en fysisk, så er der 3-4 medarbejder, der ved hvordan man gør med udenlandske transaktioner. Man forsøger at indsnævre de mennesker som gør det, så man ved hvem der har godkendt og samtidig for at koncentrere den viden som medarbejderne har.

PEP'ere: Undersøgelse af PEP'erne er opdelt efter magtindflydelse. En minister, som er kunde hos os, bliver tjekket oftere end en Laugtingsmand. En Laugtingsmand skal jo have en stor del med sig, for at gøre noget, mens en minister kan gøre hvad han har lyst til, indenfor det relevante område. De har derfor meget vidtrækkende beføjelser. Dem der er ministre bliver derfor tjekket 2-3 gange om måneden. For nogle år siden, havde vi en Fiskeriminister som blev anklaget i medierne om korrupsion og han var derfor ugentligt under loop ved mig, for at tjekke om der var hold i påstandene. Der var dog intet at se, men det gør jo at man er mere ops på sådan nogle kunder. Det er det samme med alment satte direktører, hvis de også anklages. Derfor er det på den måde nemt på Færøerne, fordi man ved hvem cheferne er og man ved hvem der har magt indflydelse. Og derfor behøver man ikke at lede så længe efter dem.

Revisors bemærkninger til transaktionerne: De siger intet. Det som er svært for revisor, er at forstå hvordan kontrolmotoren fungerer. Når de har fået forklaring, så bliver de rolige med det samme. Det er svært at komme med noget andet som man kan gøre. Alt som sker elektronisk, bliver logget. Det som bankerne skal være opmærksomme på, er alt som sker fysisk. Det er derfor vigtigt at den der sidder bagved skrænten, tør at spørge ind til transaktionen, og man skal aldrig sige nej. Man skal tage imod pengene og indberette. Men vedkommende tør og er professionel nok, særligt i sådan nogle så forhold som der er på Færøerne, hvor man har taget 50.000 og ikke har ture at spørge hvor pengene kommer fra og når banken er lukket tager man til fødselsdag sammen. Der er nogle ting som er anderledes på Færøerne end i København, men man skal føre at spørge, være professionel og forholde sig til de interne regler som gælder. Det kan til tider være svært og det er der hvor jeg kan tage kontakt til vedkommende der har modtaget pengene, og særligt at alle udenfor banken hører noget når der er noget. Og derfor er det svært for en gennemsnitlig færing at snyde, uden at det høres nogen steder. Fordi pengene som regel, er handlet mellem færinger hvis det er. Det er mere det transaktionsbaserede der bliver logget, men systemet er ikke mere intelligent end så, at en transaktion kun kan fanges mellem bank A og bank B. Systemet fanger ikke transaktionen længere tilbage.

Færøerne lille i forhold til ALM: For os der sidder her i Tórshavn, gør det os ikke noget at størrelsesforholdene er så små. Vi kigger bare på det som vi får på bordet og vurderer ud fra det. Det er værre for den der står ved skrænten og har kundekontrakten, fordi han skal forholde sig til kunden og på Færøerne skælder politikerne ud på bankerne, fordi de spørger indtil hvad man skal bruge pengene til, når man skal ud at rejse og tager 15.000 kr med. Det bliver betragtet som en fornærmelse og derfor er det svært for kassemedarbejderne at spørge ind til dette. Og den anden vej, så har vi forsøgt at sige internt; hvorfor skal man trække 15.000 kr. ud, når man har to kort? Det giver ikke

rigtig mening og det bedste er at man ikke har fysiske penge, fordi man kan blive rullet eller pungen bliver stjålet, så er alt forsvundet. Vi argumenterer derfor også modsat. Det er en svær balancegang. Man skal jo både være politi og den som kunden kan stole på og har lyst til at snakke med. Det er derfor besværligt.

Færinger ved altid alt. Er det på grund af medierne eller internt? Det er ikke fra medierne, men til et møde i september, kom det ud gennem ribbenene at de har måske to til tre sager om året fra Færøerne. Vi b dog meget om sagerne internt, dog nævner vi ikke kunden med navn, men vi ved alle hvem vi snakker om alligevel, fordi forholdene er så små. Der kommer forskellige oplysninger og derfor kan man komme ind på typen af mennesker som der tales som og så kommer det lidt derfra, og ikke mindst at landet er så småt at man snakker om hinanden. Nu har du en håndværker hjemme og du betaler ham sort, og det høres rigtig hurtigt. Og her har vi også problemer, fordi hvis vi har en mistanke om at en kunde hæver 40.000 kr. ud til en håndværker der betales sort. Er det så sort arbejde? Umiddelbart, nej ikke i starten, men hvis så håndværkeren er kunden. Kommer han så tilbage med pengene? Hvis kunden ikke kommer med pengene, så kan man sige der er mistanke om sort arbejde. Hvis vedkommende ikke er kunde, så har de ikke hjemmel til at spørge de andre banker om håndværkerens indbetaling af de 40.000. Der er altså en barriere. Og det er derfor at vi kalder det en gråzone, og derfor har jeg meldt ud, at vi kun skal behandle det som vi kan gøre noget ved, med begrundet mistanke. Hvis vi mistænker en kunde, så skal vi bare have det in mente. Hvis kunden hæver flere gange, så har vi selvfølgelig et problem. Vi havde en for nogle år siden der hævdede 200.000-300.000 kr. ud over 3-4 mdr. her spurgte vi hvad han skulle bruge dem til. Han skulle til Danmark at købe en bil og så siger vi ”at tage til Danmark for at købe en bil til 120.000 kontakt lyder meget underligt”, derfor blev han indberettet. Vi hørte så ikke noget mere, og jeg tror at en kunde der hæver sådanne beløb ikke har nogen prioritet for PET i forhold til en milliardær der hygger med alle pengene i Danske Bank. De prioriterer sikkert indsatsen efter størrelse.

Er hvidvask et stort problem på Færøerne? Vil ikke sige at det er et stort problem, men i og med at vi har fiskepenge og udviklingspenge, så er risikoen der. Vi har jo det samme som i Danmark, vi har jo flere Mustafa forrentninger og pizzamagere, og man ved jo godt at det hele ikke bliver givet op og man ved heller ikke hvor pengene går hen. Vi ved blot at de en gang om året er hjemme i hjemlandet i en til to mdr. og hvor de penge går til, det aner vi ikke. SÅ er der det normale snyderi. Det er to år siden at en af vores kunder mistede 80.000 kr., kunden havde mødt en sød mand i der manglede penge og det viste sig at hun ikke var den eneste som han kontaktede, og derfor nægtede vi, fordi vi fangede hende i den manuelle kontrol af transaktioner. Hun blev sur og flyttede alle pengene til Bank Nordic,

og fik transaktionen igennem og konstaterede en uge efter at Suðuroyar Sparikassi havde ret. Så havde hun jo brændt de penge af, men her nægtede vi simpelthen, fordi vi viste at det var snyd, men hun ville ikke lytte. Der kan jo ikke gøre mere, men det var jo uheldigt for en gammel kvinde på over 80 år, men banditterne skider jo på det og tænker kun på pen. Men i og med at det er et åbent samfund, så er der selvfølgelig chance for det. Jeg kan desværre ikke sige at det er et stort problem, da jeg ikke kan forestille mig det. Vi har selvfølgelig et stort problem med hash og narko, og vi ved ikke hvor de penge ender som ender i Danmark eller hvor det er, men det er åbenbart en voksende problematik på Færøerne. Så der er potentiale for det.

Vi har ikke hjemmel til at undersøge penge som kommer fra de russiske travlerskibe og spørge ind til hvor de stammer fra.

Bilag 5 – Hvidvaskansvarlig Bank Nordik

Hvidvaskansvarlig i Bank Nordic fortæller at det er meget svært at være et færøsk pengeinstitut, fordi hvidvaskloven er sat i kraft og derfor skal denne følges. Dog er der en problematik i forhold til det færøske finanstillsyn, fordi denne institution bliver ved med at udskyde hvornår bekendtgørelsen omkring PEP'ere kommer. Hvidvaskansvarlig fortæller at den skulle være kommet i september, men der på nuværende tidspunkt blevet udsat til 1 april. Dette skaber en problematik, fordi for hver PEP'er er der omkring 7 sammenhængene personer, der skal tilsynsføres som en PEP, men bankerne har tavshedspligt i forhold til kundernes identiteter og må ikke videregive disse informationer. Derfor er der nogle som ikke bliver undersøgt som loven pålægger pengeinstitutterne. Ydermere er dette yderst ressourcekrævende for bankerne, fordi det er en stor del af populationen som skal undersøges. Hvidvaskansvarlig mener at PEP-listen fra Finanstillsynet ikke er fyldestgørende i forhold til tilsyn, fordi der er kun omkring 100 færøske PEP'ere herop og mange af disse bor ikke på Færøerne.